

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
ฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

ผู้ศึกษา นางพัชฌม เทียนศรี **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. จำลอง นักพ่อน **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี (2) เปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง และ (3) ศึกษาแนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 201 คน ได้มาโดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า (1) สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับที่มีสมรรถนะการบริหารจัดการมาก โดยมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างพบว่าไม่แตกต่างกัน และ (3) แนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาให้ผู้บริหารมีการบริหารงานอย่างมีคุณธรรมหรือมีธรรมภิบาล การเสริมสร้างทักษะในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนาผู้บริหารให้สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการ ตามลำดับ

คำสำคัญ การบริหารจัดการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นิติบุคคล

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก
อาจารย์ ดร. จำลอง นักพื่อน แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช อาจารย์ ดร.ไพรัช ถิตย์ผาด มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กรุณา
ให้คำแนะนำและติดตามการทำการศึกษาครั้งนี้ตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้น
จนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณอโณทัย ศุภภะ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ชัยนาท คุณจักรพรรดิ จิตมณี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
คุณสิร์รrani วสุภัทร ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี คุณนรงค์ โสภา
ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดแจ้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี คุณปริญญ์ พวง
นัคดา ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ร่วมเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยและขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหาร
สถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการ
เก็บรวบรวม ข้อมูลอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณคณาจารย์ แขนงบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช เพื่อนนักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยครั้งนี้
ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การช่วยเหลือ สนับสนุนแนะนำและให้กำลังใจตลอดมา

พัชมณ เทียนศรี

พฤษภาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
ประโยชน์ของการวิจัย	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
นโยบายและแนวทางในการกระจายอำนาจบริหารจัดการศึกษา	8
นโยบายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540	8
นโยบายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545	8
นโยบายตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546	9
นโยบายตามแนวปฏิบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	11
การกระจายอำนาจบริหารการศึกษาในฐานะเป็นนิติบุคคล	14
หลักการและแนวคิดในการบริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล	14
อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล	17
ขอบข่ายและภารกิจหน้าที่บริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะนิติบุคคล	27
สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา	29
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการ	29
สมรรถนะในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา	35
บทบาทและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการบริหารจัดการ	45
งานวิจัยในประเทศ	45
งานวิจัยต่างประเทศ	46
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล	54
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับสมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล	64
ตอนที่ 4 การศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะ การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล	67
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปการวิจัย	70
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	70
วิธีดำเนินการวิจัย	70
สรุปผลการวิจัย	71
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะของการวิจัย	76
บรรณานุกรม	78

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	84
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	85
ข แบบสอบถาม	95
ประวัติผู้ศึกษา	104

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษา ในฐานะนิติบุคคลตามกฎหมายการศึกษา	17
ตารางที่ 4.1	สถานภาพพื้นฐานการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามของ สถานศึกษาพื้นฐาน	54
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล	55
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านการบริหารงานวิชาการ	56
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านการบริหารงานงบประมาณ	58
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านการบริหารงานบุคคล	60
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านการบริหารทั่วไป	62
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง	64
ตารางที่ 4.8	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง	66
ตารางที่ 4.9	การวิเคราะห์แนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน	67

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล	28
ภาพที่ 2.2 สมรรถภาพของผู้บริหารและคุณภาพการศึกษา	36

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้เป็นที่ไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้ มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาให้เด็กเยาวชนและคนไทยเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นคนเก่ง คิดดี ทำงานได้ดี มีคุณภาพ มีความเป็นไทย สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลง คุณภาพของคนไทยเช่นนี้จะเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนาของประเทศไทยในกระแสสังคมยุคใหม่ที่ต้องใช้ความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญของการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2545: 1) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักและเป็นหน่วยปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน และผู้มีส่วนได้เสียกับการศึกษามากที่สุด ในอันที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บรรลุเป้าหมาย ผู้เรียนมีคุณภาพ ได้รับบริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียม และเป็นธรรม

สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และบังเกิดประสิทธิผล มีศักยภาพรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากรัฐได้อย่างแท้จริง ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2545: 69) ผู้มีบทบาทสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นผู้จัดการทางการศึกษา เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา และความคาดหวังของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ถ้าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการครองตน ครองคน ครองงาน ย่อมเป็นบุคคลที่มีสมรรถนะที่พึงประสงค์ของผู้ได้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน สมรรถนะของผู้บริหารถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการที่รอบรู้ เชี่ยวชาญ ลักษณะของการบริหารต้องปรับให้สอดคล้องกับลักษณะขององค์กรที่เปลี่ยนไป โดยต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำสูง มีความรอบรู้ สามารถช่วยเหลือแนะนำ และเป็นที่พึ่งแก่ผู้ร่วมงานได้ อาจกล่าวได้ว่าการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอดีตที่คนไทยรู้จักกันในนามของ “โรงเรียนประชาบาล” อันหมายถึง โรงเรียนของประชาชน ที่ประชาชนร่วมกันสร้าง ดูแลและช่วยเหลือสนับสนุนนั้น

(สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 2540: 21) ไม่ต้องใช้สมรรถนะหรือความสามารถในการบริหารมากนัก แต่ในปัจจุบันสังคมและสถานการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แนวคิดของคนส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากขึ้น ซึ่งต่างเห็นความสำคัญของการศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาเด็กและเยาวชนที่จะนำความรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะผลักดันให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายและต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะในการบริหารการจัดการศึกษาหลาย ๆ ด้าน ให้มีประสิทธิภาพ

แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้สถานศึกษาปฏิบัติงานในบทบาทของการเป็นนิติบุคคล นั้น ยังเป็นเรื่องใหม่ในวงการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาดังกล่าวให้มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นการเสริมสร้างสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ทั้ง 4 ด้าน คือ สมรรถนะด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามบทบาทที่คาดหวัง และเพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

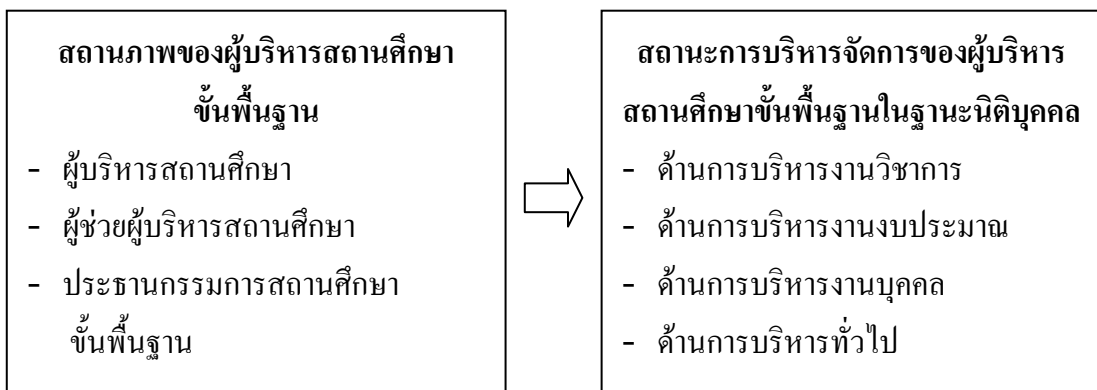
2.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
ฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในฐานะนิติบุคคลจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยสรุปแนวคิด งานวิจัยของนักวิชาการ นักการศึกษา ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดใหม่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดังแสดงในภาพ

4. สมมติฐานการวิจัย

สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกัน จะมีความเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตของเนื้อหาวิชา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 140 คน รวมทั้งสิ้น 420 คน จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 140 แห่ง

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน รวมสถานศึกษาละ 3 คน จากสถานศึกษา 67 แห่ง รวมกลุ่มตัวอย่าง 201 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดจำนวนตามตารางเคอร์ซีและมอร์แกน และสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน 140 แห่ง โดยการสุ่มอย่างง่าย

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

5.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพของกลุ่ม ตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา
- 3) ประธานกรรมการสถานศึกษา

5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
- 4) ด้านการบริหารทั่วไป

6. นิยามศัพท์

6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลวิชาชีพที่ได้รับการแต่งตั้งและรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

6.2 ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิให้ทำหน้าที่ประธานกรรมการสถานศึกษา

6.3 สมรรถนะการบริหาร หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจทักษะและประสบการณ์ที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการบริหารงานให้เกิดผลดีบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล 4 งาน ได้แก่ สมรรถนะการบริหารงานวิชาการ สมรรถนะการบริหาร งานงบประมาณ สมรรถนะการบริหารงานบุคคล และสมรรถนะการบริหาร ทั่วไป

6.4 สมรรถนะด้านการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และความสามารถ ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานวิชาการ ได้แก่ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีทักษะการนิเทศ การให้คำแนะนำทางวิชาการ มีทักษะด้านงานวิจัย และ ประเมินผลทางการศึกษา ส่งเสริม พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การประกัน คุณภาพภายใน การประเมินมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา

6.5 สมรรถนะด้านการบริหารงานงบประมาณ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และ ความสามารถในการงบประมาณและการเงิน ได้แก่ การบริหารงานการเงิน งานบริหารพัสดุ และ สินทรัพย์ งานบริหารงานบัญชี การวิเคราะห์งบประมาณ การจัดตั้งงบประมาณ

6.6 สมรรถนะด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง ความรู้ ทักษะ ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานบริหารงานบุคคล ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง วิชยฐานะ การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การพิจารณาบำเหน็จความชอบและงานทะเบียนประวัติ การให้คำแนะนำการพัฒนาบุคคล ควบคุมดูแลรักษาวินัยและนิติการของข้าราชการ

6.7 สมรรถนะด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง ความรู้ ทักษะ และความสามารถของ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านบริหารทั่วไป ได้แก่ การจัดระบบสวัสดิภาพครู นักเรียน การจัดสวัสดิการและการบริหารและพัฒนาองค์กร การเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่อสาธารณชน ประสานการดำเนินการระหว่างหน่วยงานภายในและ ภายนอกสถานศึกษา

6.8 สถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ที่กฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ภายในขอบวัตถุประสงค์มีสิทธิ และหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์และกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ

6.9 การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล หมายถึง กระบวนการ ดำเนินงานจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชน คณะครู และผู้เกี่ยวข้อง

7.2 เขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาและคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาเข้าดำรงตำแหน่งได้เหมาะสมกับภารกิจ

7.3 ผู้วิจัยสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติในอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. นโยบายและแนวทางในการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา
 - 1.1 นโยบายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
 - 1.2 นโยบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545
 - 1.3 นโยบายตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
 - 1.4 นโยบายตามแนวปฏิบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การกระจายอำนาจบริหารการศึกษาในฐานะเป็นนิติบุคคล
 - 2.1 หลักการและแนวคิดการบริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล
 - 2.2 อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคลตามกฎหมายการศึกษา
 - 2.3 ขอบข่ายและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล
3. สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.1 แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการ
 - 3.2 สมรรถนะในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.3 บทบาทและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการบริหารจัดการ
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. นโยบายและแนวทางในการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา

1.1 นโยบายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ รัฐบาลพึงปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญในหมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย มาตรา 69 บุคคลมีหน้าที่ ปกป้องประเทศ รับราชการทหาร เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ และรับการศึกษาอบรม รวมถึงหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 81 กำหนดไว้ว่ารัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540: 21)

จากบทบัญญัติดังกล่าว ได้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแห่งชาติขึ้น คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 เป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกเพื่อใช้เป็นแนวทางหลักในการจัดการศึกษาของชาติ

1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐในการกระจายอำนาจมาตรา 39 บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและ ในมาตรา 40

มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่และสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และทรงคุณวุฒิ

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธาน กรรมการและกรรมการวาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา 18 (1) และ (3) (กระทรวงศึกษาธิการ 2545: 19 – 21)

1.3 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546) หมวด 2 มาตรา 34 ให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่ การศึกษา ดังนี้

(1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(2) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (1) ให้จัดทำเป็นประกาศกระทรวงและให้ระบุ อำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ไว้ในประกาศกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (2) และอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาหรือส่วน ราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตพื้นที่ การศึกษากำหนด

การแบ่งส่วนราชการตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็น โรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล

เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง

มาตรา 38 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและ ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์วิธีการสรรหา และจำนวนกรรมการ ในคณะกรรมการสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาบางประเภทที่มีสภาพ และลักษณะการปฏิบัติงาน แตกต่างไปจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป อาจกำหนดให้แตกต่างไปตามสภาพและลักษณะ การปฏิบัติงานตลอดทั้งความจำเป็นเฉพาะของสถานศึกษาประเภทนั้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช่บังคับแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและศูนย์การเรียนรู้

มาตรา 39 สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่ กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้า ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

(2) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

(3) เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำ นิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษา หรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

(4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อ เสนอ ต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

(5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษาให้ เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการสภาการศึกษาเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) จะให้มีรองผู้อำนวยการหรือรองหัวหน้าส่วนราชการรองจากผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนราชการเพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้

สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) ใดที่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานบางประการตามที่กำหนดในกฎหมายหรือที่ได้รับมอบหมายได้ อาจขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการนั้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานเฉพาะอย่างให้แทนเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และลักษณะของงานที่จะให้ปฏิบัติแทนได้ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีความสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเป็นผู้มีสมรรถนะสูงในทุก ๆ ด้าน เพื่อส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 แนวปฏิบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4.1 ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่เห็นความสำคัญของคณะกรรมการ โรงเรียนและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากที่สุด นับแต่ครั้งที่เป็นการศึกษาประชาบาล หรือการศึกษาของประชาชน ก็มีคณะกรรมการตำบลเป็นผู้จัดการศึกษาในโรงเรียน ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน พ.ศ. 2525 ก็มีคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเป็นผู้เข้าร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดการศึกษา ต่อมาเมื่อมีประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียน พ.ศ. 2539 ก็มีคณะกรรมการโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษา และปัจจุบันเมื่อมีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งมีคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้นการจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงนับวันแต่จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ

วิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้ (กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ 2543: 13 – 15)

1. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบัน เพื่อกำหนดจำนวนสัดส่วนของกรรมการ ในแต่ละองค์ประกอบว่าจะมีจำนวนเท่าใด รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้นเท่าใด ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่า 7 คน และไม่เกิน 15 คน การกำหนดจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการนั้นให้คำนึงถึงกรรมการที่เป็นสตรี จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกรรมการทั้งหมด ในกรณีที่

พยายามดำเนินการ สรรหาตามกระบวนการในข้อ 7 แห่งระเบียบฯ แล้ว ไม่สามารถสรรหาได้ตามจำนวนและสัดส่วนข้างต้น ก็ให้ปรับยืดหยุ่นจำนวนกรรมการที่เป็นสตรีได้ ซึ่งอาจมีจำนวนน้อยกว่าหรือไม่มีก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องรายงานเหตุผลความจำเป็นหรือข้อจำกัดในการดำเนินการดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไปทราบในช่วงการเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา

2. ประกาศรับสมัครกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้แทนของผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทน องค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่าซึ่งควรมีระยะเวลารับสมัครไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนถึงวันดำเนินการคัดเลือก โดยจัดส่งประกาศไปยังกลุ่มบุคคลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

3. ดำเนินการคัดเลือกกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า ดังนี้

3.1 กรณีที่มีจำนวนผู้สมัครมากกว่าจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใดให้ผู้สมัครในองค์ประกอบนั้นคัดเลือกกันเอง โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การลงคะแนนเสียง การประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบนั้นๆ

3.2 กรณีที่จำนวนผู้สมัครเท่ากับจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใดก็ให้ถือว่าผู้สมัครในองค์ประกอบนั้นเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการสถานศึกษา

3.3 กรณีที่มีผู้สมัครจำนวนน้อยกว่าจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใดก็ให้ถือว่าผู้สมัครเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้นเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการสถานศึกษานั้นในองค์ประกอบนั้น และให้กรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบันเสนอรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้แทนขององค์ประกอบนั้น จำนวน 2 เท่าของกรรมการสถานศึกษาที่ยังไม่ครบตามจำนวนทั้งหมดขององค์ประกอบนั้น แล้วให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกกันเอง โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การลงคะแนนเสียง ประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่ยังไม่ครบในองค์ประกอบนั้น ๆ

4. ดำเนินการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบประชุมร่วมกันเพื่อเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 เท่า ของจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกใน 5 องค์ประกอบร่วมกันคัดเลือกโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การ

ลงคะแนนเสียง การประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้

5. เสนอรายชื่อกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกต่อหัวหน้าการประชุมศึกษาอำเภอหรือหัวหน้าการประชุมศึกษากิ่งอำเภอหรือผู้อำนวยการประชุมศึกษา กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อลงนามแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อไป พร้อมทั้งรายงาน เหตุผลความจำเป็นและข้อจำกัดในการดำเนินการใด ๆ ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบฯ กำหนด

การดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวในครั้งแรกให้ดำเนินการภายใน 120 วัน นับแต่วันประกาศใช้ระเบียบฯ ครั้งต่อไปให้ดำเนินการภายใน 45 วัน นับจากวันครบวาระของ คณะกรรมการ

1.4.2 หน้าที่และบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ บุคคลที่มีความตั้งใจเสียสละและ อุทิศตนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนและท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีบทบาทและ หน้าที่ตามระเบียบดังกล่าว และสอดคล้องกับมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อ 12 ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตร์ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
4. กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
7. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา
8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะ และ วัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น

10. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน

11. แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร

12. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

จากที่ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การบริหารงานจะประสบผลสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับสมรรถนะของผู้บริหารด้วย

2. การกระจายอำนาจบริหารการศึกษาในฐานะนิติบุคคล

2.1 หลักการและแนวคิดการบริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล

การปฏิรูปการศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข การดำเนินการอย่างมีเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545 : 40) ซึ่งได้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทย มีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหาร จัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็น

ฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐาน และความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากแนวคิดดังกล่าว เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ และมีความเข้มแข็ง รัฐจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (2546: 20–21) ในมาตรา 35 ดังนี้ “มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็น นิติบุคคลเมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาดาวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง”

2.1.1 ลักษณะและความหมายของนิติบุคคล

ได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า นิติบุคคล ซึ่งสรุปได้ดังนี้

นิภาพร ทิวถนอม (2537: 97) ให้ความหมายของนิติบุคคลไว้ว่า นิติบุคคลก็คือ สิ่งที่ไม่ใช่บุคคลธรรมดา แต่เป็นคณะบุคคล กิจการ หรือกองทรัพย์สิน ที่ก่อตัวขึ้นเพื่อสาธารณประโยชน์ ซึ่งกฎหมายรับรองให้มีสิทธิและหน้าที่ดังเช่นบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่บางประการที่โดยสภาพจะพึงมีพึงเป็นได้เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537: 239) ให้ความหมายว่า นิติบุคคลคือ บุคคลสมมติโดยอำนาจของกฎหมายไม่มีสภาพอย่างบุคคลธรรมดา ไม่มีตัวตน และไม่มีชีวิตจิตใจเป็นเพียงบุคคลสมมติ ซึ่งกฎหมายรับรองให้มีสิทธิและหน้าที่ดังเช่นบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่บางประการ ซึ่งจะมีได้หรือเป็นได้เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น ในทางศาลมีความเห็นว่า “นิติบุคคลเป็นเพียงบุคคลสมมติโดยอำนาจของกฎหมายดำเนินหรือปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ด้วยตนเองไม่ได้ ต้องดำเนินหรือปฏิบัติงานโดยผู้แทน และนิติบุคคลจะมีขึ้นได้โดยอาศัยอำนาจ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่นก็ได้” เมื่อรวมความสรุปแล้ว นิติบุคคล จึงหมายถึง คณะบุคคลที่รวมตัวกันแล้วตั้งสมมติขึ้น โดยอาศัยอำนาจของกฎหมายให้มีสภาพเป็นบุคคลเพียงหนึ่งเดียวเหมือนกับบุคคลคน ๆ หนึ่ง โดยอาศัยผู้แทนในการปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 7–8) ได้ให้ความหมายและความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

นิติบุคคล เป็นบุคคลที่กฎหมายสมมติขึ้นเพื่อให้มีสิทธิ หน้าที่ และสามารถทำกิจการอันเป็นการก่อนิติสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ภายในขอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นิติบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. นิติบุคคลในกฎหมายเอกชน หมายถึง นิติบุคคลที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มบุคคลธรรมดาารวมกันทำกิจกรรม

อันใดอันหนึ่งและเพื่อให้ดำเนินกิจการนั้น ๆ ได้ นิติบุคคลจำเป็นที่จะต้อง มีทรัพย์สินและสามารถ ทำนิติกรรมต่าง ๆ ได้ ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการดำเนินกิจการ กฎหมายจึงกำหนดให้บุคคล ดังกล่าวจดทะเบียน เพื่อจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นตามกฎหมายและดำเนินกิจการภายใต้นิติบุคคลเพียงคน เดียวหรือในกรณีที่เป็นการร่วมทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เป็นกองทุนเพื่อดำเนินกิจการอันใดอันหนึ่ง เช่น เพื่อการศึกษาศาสนาหรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น โดยมีได้มุ่งหาประโยชน์ และเมื่อ ได้จดทะเบียนตามกฎหมายแล้วย่อมเป็นนิติบุคคล เช่น สมาคม มูลนิธิ เป็นต้น

นิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นนิติบุคคลที่ ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของเอกชนและไม่มีการใช้อำนาจมหาชน

2. นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน หมายถึง นิติบุคคลที่เกิดขึ้นตาม กฎหมายมหาชน กล่าวคือ มีพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจจาก พระราชบัญญัติกำหนดให้จัดตั้งเป็นการเฉพาะ

นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน จึงดำเนินกิจกรรมที่เป็นบริการสาธารณะ และมีการใช้อำนาจมหาชน เช่น กระทรวง ทบวง กรม องค์การมหาชนของรัฐ เทศบาล วัด เป็นต้น

ในกรณีสถานศึกษา สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขต พื้นที่การศึกษาได้รับสถานภาพเป็นนิติบุคคล โดยบทบัญญัติในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

โดยสรุป สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลจึงหมายถึง โรงเรียนในสังกัดเขต พื้นที่การศึกษาที่กฎหมายยอมรับและกำหนดให้สามารถกระทำการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองภายใน ขอบวัตถุประสงค์ มีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่น ซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่กระทรวงศึกษาธิการโดยรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องใช้อำนาจตามมาตรา 8 พระราชบัญญัติระเบียบบริหาร กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและ ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นกรอบ ขอบเขตในการปฏิบัติหน้าที่และวางหลักเกณฑ์ในการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานเป็นนิติบุคคลเท่านั้น

นอกจากนี้ มาตรา 44 วรรคหนึ่ง และมาตรา 45 วรรคหนึ่ง แห่งกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 27 – 30) ได้กำหนดให้มีการกระจาย

อำนาจและการมอบอำนาจของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้แก่สถานศึกษาเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษามีความอิสระและคล่องตัว

2.2 อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคลตามกฎหมายการศึกษา

อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปได้ ดังตารางที่ 2.1 ตารางที่ 2.1 อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคลตามกฎหมายการศึกษา

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้าน การบริหาร ทั่วไป
1) กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (1) จัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบ(ม. 15 วรรคสอง)	✓			
(2) จัดกระบวนกรเรียนรู้ (ม.24)	✓			
(3) จัดการประเมินผู้เรียน (ม.26)	✓			
(4) จัดทำสารของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ม. 27 วรรคสอง)	✓			
(5) ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน (ม. 29)				✓

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป
(6) พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอน สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับผู้เรียน (ม. 30)	✓			
(7) บริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารทั่วไป ตามที่กระทรวงกระจาย อำนาจมาให้ (ม. 35)	✓	✓	✓	✓
(8) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม. 40)	✓	✓	✓	✓
(9) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและ เลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา (ม. 40 วรรคสี่)				✓
(10) จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน (ม. 48)	✓			✓
(11) ให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา หรือบุคคล หรือหน่วยงาน ภายนอกที่ทำการประเมินคุณภาพ ภายนอกของสถานศึกษา (ม. 50)				✓

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป
(12) ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา(ม. 57)				✓
(13) ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ไร่และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา (ม. 59 วรรคหนึ่ง)		✓		✓
(14) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (ม. 65)			✓	
(15) พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้เรียน (ม. 66)	✓			
2) กฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ (1) การผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (ม. 6)				✓

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป
(2) จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม (ม. 12)	✓			
3) กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา(ม. 39 วรรคหนึ่ง)			✓	
(2) บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษา รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา (ม. 39 (1))			✓	✓
(3) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ (ม. 39 (2))	✓	✓	✓	✓

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป
(4) เป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดนิติกรรม สัญญาของสถานศึกษาตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ (มาตรา 39 (3))				✓
(5) จัดทำรายงานประจำปี เกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 39 (4))				✓
(6) อนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนด (ม. 39 (5))	✓			✓
(7) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขานุการสภาการศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย (2. 39 (6))	✓	✓	✓	✓
(8) ดำเนินการตามที่ได้รับการกระจายอำนาจและมอบอำนาจ (ม. 44 และ ม. 45)	✓	✓	✓	✓

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป
4) กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (1) ควบคุม ดูแลและการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษากำหนด (ม. 27 (1))			✓	
(2) พิจารณาความคิดเห็นความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (ม. 27 (2))			✓	
(3) ส่งเสริม สนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ม. 27 (3))			✓	
(4) จัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (ม. 27 (4))			✓	
(5) ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา (ม. 27 (5))			✓	
(6) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่นหรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือคณะกรรมการสถานศึกษามอบหมาย (ม. 27 (6))			✓	

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป
(7) สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติตามมาตรฐาน ตำแหน่งหรือขาดคุณสมบัติพิเศษ (ม. 53 (4))			✓	
(8) บรรจุและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วย ตำแหน่งครู และตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (ม. 53(4))			✓	
(9) สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการออกจากราชการ เนื่องจากมีความประพฤติไม่ดีหรือไม่มีความรู้หรือไม่มีคุณสมบัติหรือมีผลการประเมินทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด (ม. 56 วรรคสอง)			✓	
(10) สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่จะได้รับแต่งตั้งต่อไป (ม. 56 วรรคสอง)			✓	
(11) สั่งบรรจุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการไปแล้ว กลับเข้ารับราชการ โดยอนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขต พื้นที่การศึกษาตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด (ม. 64)			✓	

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป
(12) สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารักษาการในตำแหน่ง(ม. 68)			✓	
(13) การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (ม. 73)			✓	
(14) ยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ (ม. 75)			✓	
(15) แจ้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการบรรจุให้ทราบถึงภาระงาน มาตรฐาน คุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงาน ระเบียบแบบแผน หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติราชการ บทบาทหน้าที่ของข้าราชการในฐานะเป็นพลเมืองที่ดี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด (ม. 78)			✓	
(16) ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและพัฒนาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด (ม.79)			✓	

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป
(17) ส่งเสริม สนับสนุนผู้อยู่ได้บังคับบัญชา โดยการให้ไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน หรือ ปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาตามระเบียบที่ ก.ค.ศ. กำหนด(ม 81)			✓	
(18) รักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ (ม. 82)			✓	
(19) เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชามีวินัย ป้องกันมิให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย (ม. 85 และ ม. 98)			✓	
(20) พิจารณาอนุญาตหรือยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ม. 108)			✓	
(21) ตั้งแต่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรณีถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็น ผู้ไม่เอื้อมใสในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ม. 110(4))			✓	

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป
<p>(22) สั่งให้ข้าราชการครู และบุคลากร ทางการศึกษาออกจากราชการกรณี</p> <ul style="list-style-type: none"> - เจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการ ได้โดยสม่ำเสมอ (ม. 110 (1)) - สมัคร ไปปฏิบัติงานตามความ ประสงค์ของทางราชการ (ม. 110 (2)) - ขาดคุณสมบัติทั่วไป (ม. 110 (3)) - ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษามีมติว่าเป็นผู้ไม่เลื่อมใสในการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ม. 110 (4)) - ทางราชการเลิก หรือยุบตำแหน่ง (ม 110 (5)) - ไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มี ประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลในระดับอันเป็น ที่พอใจของทางราชการ (ม. 110 (6)) 			✓	
<p>(23) สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณี ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า หย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติ หน้าที่ราชการบกพร่องในหน้าที่ราชการ</p>			✓	

กฎหมายการศึกษา	ด้าน วิชาการ	ด้าน งบประมาณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหาร ทั่วไป
(24) สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาล หรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษออกจากราชการ (มาตรา 113)			✓	
5) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการ (1) วิเคราะห์ และจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา				✓
(2) วางระเบียบ ออกประกาศและข้อบังคับของสถานศึกษา				✓
(3) เสนอขอจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป		✓		✓
(4) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลเพื่อพิจารณาและเสนอความคิดเห็นหรือปฏิบัติการอย่างใดอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการหรือสถานศึกษา				✓

2.3 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 30 – 73) ได้นำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นนิติบุคคล

โดยบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ ให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข โดยกำหนดเป็นขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังภาพที่ 2.1

ขอบข่ายและภารกิจ

การบริหารวิชาการ	การบริหารงบประมาณ	การบริหารงานบุคคล	การบริหารทั่วไป
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1. การจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ	1. การวางแผนอัตรากำลังและ กำหนดตำแหน่ง	1. การดำเนินงานธุรการ
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2. การจัดสรรงบประมาณ	2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง	2. งานเลขานุการคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การวัดผล ประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน	3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการ ใช้เงินและผลการดำเนินงาน	3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพใน การปฏิบัติราชการ	3. งานพัฒนาระบบและเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	4. ภาระคัมภีร์พยากรและการ ลงทุนเพื่อการศึกษา	4. วินัยและการรักษาวินัย	4. การประสานและพัฒนา เครือข่ายการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	5. การบริหารการเงิน	5. การออกจากราชการ	5. การจัดระบบการบริหารและ พัฒนาองค์กร
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	6. การบริหารบัญชี		6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การนิเทศการศึกษา	7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์		7. การส่งเสริมสนับสนุนด้าน วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
8. การแนะแนวการศึกษา			8. การดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม
9. การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา			9. การจัดทำสำมะโนนักเรียน
10. การประสานความรู้ด้าน วิชาการแก่ชุมชน			10. การรับนักเรียน
11. การประสานความร่วมมือใน การพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น			11. การส่งเสริมและประสานงาน การศึกษาในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย
12. การส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา			12. การระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา
			13. งานส่งเสริมงานกิจการ นักเรียน
			14. การประชาสัมพันธ์งาน การศึกษา
			15. การส่งเสริมสนับสนุนและ ประสานงานการศึกษาของ บุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคม อื่นที่จัดการศึกษา
			16. งานประสานราชการกับเขต พื้นที่การศึกษาและ หน่วยงานอื่น

- 17. การจัดระบบการควบคุมใน
หน่วยงาน
- 18. งานบริการสาธารณะ
- 19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

ภาพที่ 2.1 ขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล

3. สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับสมรรถนะ

สมรรถนะหรือในบางครั้งใช้แทนด้วยคำว่า สมรรถภาพ ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Competency เป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้าง เพราะรวมถึงความสามารถในการนำทักษะ ความรู้ ที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ในขอบข่ายอาชีพของตน ทั้งในด้าน การจัดองค์กร การวางแผนงาน การเปลี่ยนแปลง และการแก้ไขปัญหาที่มีใช้การใช้ทักษะหรือ รูปแบบที่เคยทำอยู่เป็นประจำ ฯลฯ อีกทั้งเป็นความสามารถของบุคคลที่จะประสานสัมพันธ์หรือ ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Good, 1973; Teed, 1988 quoted in Hunt and Wainwright, 1944 อ้างถึงใน จันทร สังข์สุวรรณ: 2538) หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า สมรรถนะ เป็นความสามารถของแต่ละบุคคลที่มีอยู่อย่างเป็นพิเศษ อันเป็นผลจากการเรียนรู้ที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการกระทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือสามารถแสดงออก ให้เห็นพฤติกรรมทางความรู้ เจตคติ และการกระทำที่ดี (กมลสุดประเสริฐ และคณะ, 2526 ; วีรพล วารวรรณ, 2530; ราชบัณฑิตยสถาน, 2531; McAschan, 1973 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2532: Neufeldt and Guralnik, eds., 1985; The American Heritage of the English Language, 1992)

ราชบัณฑิตยสถาน (2531 : 758) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะว่าหมายถึงความสามารถซึ่งคำว่าสามารถมีความหมายว่า มีคุณสมบัติเหมาะแก่การจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

Butler (1978 quoted in Nagelsmith, 1995: 245 อ้างถึงในพนารัตน์ วิศวกรรมนิมิตร: 2540) สมรรถนะคือ ความสามารถที่จะปฏิบัติกิจกรรมเฉพาะได้ตามเกณฑ์มาตรฐานหรือเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทักษะและความรู้เป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันของสมรรถนะ

McAschan (1979: 45 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2532: 145) ให้ความหมายของสมรรถนะว่าคือ ความรู้ ทักษะ และความสามารถหรือสมรรถภาพที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งพึงมี และสามารถแสดงออกมาให้เห็นพฤติกรรมทางความรู้ เจตคติ และการกระทำที่ดี และการกระทำนี้ถูกกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วย

Alspach (1984 quoted in Gurvis and Grey, 1995: 247 อ้างถึงใน พนารัตน์ วิศวกรรมนิมิตร์: 2540) สมรรถนะทางการศึกษา หมายถึง การบูรณาการความรู้ ทักษะ และเจตคติ เข้าด้วยกันในการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่

Collins Birmingham University International Language Database (1990: 283 อ้างถึงใน พนารัตน์ วิศวกรรมนิมิตร์: 2540) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะว่าหมายถึง ความสามารถที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างได้เป็นอย่างดีหรือมีประสิทธิภาพ

Katz และ Green (1992 quoted in Nagelsmith, 1995: 246 อ้างถึงใน พนารัตน์ วิศวกรรมนิมิตร์: 2540) สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ระดับความชำนาญ และมีความหมายรวมถึงความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยม

ศิริ เจริญวัย (2532: 19) ได้กล่าวสรุปว่า สมรรถภาพทางการบริหาร คือ แบบแผนพฤติกรรมกรปฏิบัติงานอันประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ และทักษะซึ่งผู้บริหารใช้ในการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2532: 22 – 23) กล่าวถึงสมรรถภาพของผู้บริหารว่าเป็นดัชนีบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารได้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษา จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การจัดการศึกษาลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารเป็นเสาหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้ได้บังคับบัญชา และต่อผลงานอันเป็นส่วนรวม คุณภาพและบทบาทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพของสถานศึกษา รวมทั้งมีผลสะท้อนต่อผลงานและวิธีปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นอันมาก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 7) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ (competency) ไว้ว่าเป็นคุณลักษณะภายในที่ส่งผลให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความรู้ (Knowledge)
2. ทักษะ (Skills)
3. ความสามารถ (Ability)

และจัดลำดับสมรรถนะของผู้บริหารได้ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำ
2. ความสามารถในการคิด
3. การตัดสินใจ
4. การทำงานให้บรรลุผล
5. การวางแผนกลยุทธ์

6. การบริหารทรัพยากร
7. ความสามารถในการแข่งขัน
8. ความรับผิดชอบตรวจสอบได้
9. การบริหารการเปลี่ยนแปลง
10. การประสานสัมพันธ์
11. การปรับตัวและความยืดหยุ่น
12. การมุ่งเน้นการบริหาร

Scott Parry (1988 อ้างถึงใน สุภัทัญญา รัศมีธรรมโชติ: 5) สมรรถนะ คือ องค์กรประกอบ (Cluster) ของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitudes) ของปัจเจกบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ของการทำงานของบุคคลนั้นๆ เป็นบทบาทหรือความรับผิดชอบซึ่งสัมพันธ์กับผลงานและสามารถวัดค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และสามารถพัฒนาได้โดยการฝึกอบรม

วัฒนา พัฒนพงศ์ (2546: 33) สมรรถนะ คือ ระดับของความสามารถในการปรับใช้กระบวนทัศน์ (Paradigm) ทัศนคติ พฤติกรรม ความรู้ และทักษะเพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลในองค์กร

ณรงค์วิทย์ แสงทอง (2546: 27) สมรรถนะ คือ ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ดำรงตำแหน่งงานที่งานนั้น ๆ ต้องการ คำว่า Competency นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะพฤติกรรมแต่จะมองลึกไปถึงความเชื่อทัศนคติ อุปนิสัยส่วนลึกของตนด้วย

ดังนั้น สมรรถนะ (Competency) คือ ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมนิสัยที่จำเป็นต่อการทำงานของบุคคลให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) คือสิ่งที่องค์กรต้องการให้ “รู้” เช่น ความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กร
2. ทักษะ (Skill) คือสิ่งที่องค์กรต้องการให้ “ทำ” เช่น ทักษะด้าน ICT ทักษะด้านเทคโนโลยีการบริหารสมัยใหม่เป็นสิ่งที่ต้องผ่านการเรียนรู้ และฝึกฝนเป็นประจำจนเกิดเป็นความชำนาญในการใช้งาน
3. พฤติกรรมนิสัยที่พึงปรารถนา (Attributes) คือสิ่งที่องค์กรต้องการให้ “เป็น” เช่น ความใฝ่รู้ ความซื่อสัตย์ ความรักในองค์กร และความมุ่งมั่นในความสำเร็จ

3.1.1 ประเภทของสมรรถนะ

ณรงค์วิทย์ แสงทอง (2546: 259) ได้แบ่งประเภทของสมรรถนะ (Competencies) ตามแหล่งที่มาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. Personal Competencies

เป็นความสามารถที่มีเฉพาะตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเท่านั้น เช่น ความสามารถในการวาดภาพของศิลปิน การแสดงกายกรรมของนักกีฬาบางคน นักประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ถือเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่ยากต่อการเรียนรู้หรือลอกเลียนแบบได้

2. Job Competencies

เป็นความสามารถเฉพาะบุคคลที่ตำแหน่งหรือบทบาทนั้น ๆ ต้องการเพื่อทำให้งานบรรลุความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำทีมงานของผู้บริหาร ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงาน ความสามารถในการวิเคราะห์วิจัยในตำแหน่งงานทางด้านวิชาการ เป็นความสามารถที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้

3. Organization Competencies

เป็นความสามารถที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์กรที่มีส่วนทำให้องค์กรนั้นไปสู่ความสำเร็จและเป็นผู้นำในด้านนั้น ๆ ได้

3.1.2 โครงสร้างของรูปแบบสมรรถนะ

พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง (2547: 12 – 13) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของรูปแบบสมรรถนะ (Competency Model) ประกอบด้วยกลุ่มสมรรถนะ ชื่อสมรรถนะ นิยามสมรรถนะ พฤติกรรมหลัก (Key Behavior) และระดับสมรรถนะ

ระดับสมรรถนะ ถือเป็นการกำหนดระดับพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงถึงความสามารถหรือประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคคลตามตำแหน่ง บทบาทและความรับผิดชอบ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กรในการจำแนกระดับสมรรถนะนี้ สามารถกำหนดได้หลายรูปแบบด้วยกัน เช่น

1. รูปแบบที่ 1 กำหนดระดับสมรรถนะเป็น 3 ระดับ คือ

1.1 ระดับฝึกหัด (Basic) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่แสดงถึงการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในระดับเริ่มต้น สามารถปฏิบัติงานได้ภายในขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ

1.2 ระดับสูง (Advance) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่มีความชำนาญสามารถปฏิบัติงานที่มีความยากและซับซ้อนได้

1.3 ระดับเชี่ยวชาญ (Expert) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่มีความเชี่ยวชาญ สามารถปฏิบัติงานที่ยากและซับซ้อนมาก รวมทั้งสามารถคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้ ประเมินผลงานผู้อื่นได้เที่ยงตรงและแม่นยำ

2. รูปแบบที่ กำหนดระดับสมรรถนะเป็น 4 ระดับ ได้แก่

2.1 ระดับผู้เริ่มต้น (Beginner/Learning) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่แสดงถึงการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รวมถึงการมีทักษะในการปฏิบัติงาน ภายในขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.2 ระดับการประยุกต์ใช้ (Apply/Adopting) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่แสดงถึงการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบในระดับที่ยอมรับได้

2.3 ระดับผู้ชำนาญการ (Master/Performing) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่แสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถกระตุ้นหรือแนะนำผู้อื่นให้ปรับปรุงผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ระดับการนำ (Leading) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในงานตามขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบ สามารถสร้างผลงานที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตและผลลัพธ์ขององค์กร รวมทั้งสามารถถ่ายทอดความเชี่ยวชาญให้แก่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 สมรรถนะของข้าราชการในอนาคต

ในปัจจุบัน ระบบราชการต้องเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยทำหน้าที่เป็น แกนหลักในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และสนองตอบ ความต้องการของประชาชน การเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจมีผลทำให้ข้าราชการต้องปฏิบัติงานแบบมืออาชีพมากขึ้น สำนักงาน ก.พ. จึงได้ศึกษาหาคุณลักษณะและทักษะเฉพาะที่สำคัญของข้าราชการไทย ซึ่งประกอบไปด้วยคุณลักษณะ และทักษะ 11 ประการ (สำนักงาน ก.พ. 2546: 1 – 2) ดังนี้

1. ทักษะในการใช้ความคิด

ทักษะในการใช้ความคิดในที่นี้หมายถึง การคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ คิดภาพรวมกลุ่มเล็กและ กว้างไกลรู้จักปรับความคิดให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ตามสมควร คิดทำงานเชิงรุกไม่ตั้งรับ อยู่กับที่คิดหาทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน

2. การทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์

การบริหารราชการแนวใหม่ เน้นการทำงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน คือ มุ่งที่ผลผลิตหรือผลงานที่ตั้งเป้าไว้ พร้อมทั้งผลลัพธ์ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากผลผลิตงานทุกอย่าง จะต้องมีกำหนดเวลาแล้วเสร็จเพื่อให้ผู้ทำเกิดความรูสึกับผิดชอบที่จะต้องทำให้เสร็จตาม กำหนดเวลา

3. การบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

สิ่งใดที่ทำแล้วไม่คุ้มค่าให้เลิกทำ หรือต้องถ่ายโอนงานออกไป หรือต้อง บริหารทรัพยากรอย่างประหยัด เช่น น้ำ ไฟฟ้า วัสดุสำนักงาน รู้จักบำรุงรักษา

4. ทักษะในการสื่อสาร

รู้จักนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้รู้จักสร้างเครือข่าย คือ ให้มีการรับรู้ไป พร้อม ๆ กันเน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนหมั่นฝึกให้มีทักษะในการพูดติดต่อให้ได้ผล

5. ความน่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจ

ข้าราชการต้องทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่เรี่ยก และรับสินบน พร้อมรับผิดชอบและยอมรับการตรวจสอบได้

6. การมุ่งเน้นให้บริการ

เน้นการให้บริการแบบโปร่งใส ประชาชนทุกคนจะต้องได้รับบริการ อย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ จะต้องมุ่งเน้นความเสมอภาค พร้อมทั้งตระหนักว่าข้าราชการมีหน้าที่ ให้บริการประชาชน

7. จริยธรรม

ข้าราชการจะต้องมีศีลธรรม ประพฤติตนเหมาะสมตามกาลเทศะ วาจา สุภาพ และแต่งกายสุภาพเรียบร้อยไม่ประพฤติเสื่อมเสีย

8. ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

ต้องทำงานอย่างมืออาชีพ กล่าวคือ มีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพ ของตนอย่างซื่อสัตย์จริง รู้ลึกและรู้กว้าง ไม่รู้เพียงผิวเผินต้องมีความสามารถในการวางแผน

9. ความสามารถในการแก้ปัญหา

เมื่อมีปัญหาต้องยั้งสู้ ไม่หนีปัญหา สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยปัญญาของ ตนเอง หัดมองให้เห็นว่า ปัญหาคือ โอกาสที่เราจะได้แสดงความสามารถไม่มองปัญหาเป็นอุปสรรค

10. การทำงานเป็นทีม

มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมคิดร่วมทำงานกับผู้อื่นในลักษณะทีมงาน ร่วมกันรับผิดชอบงานไม่เอาดีแต่ผู้เดียว ไม่ปกปิดความรู้ และเพื่อแผ่ความรู้ให้เพื่อนร่วมงาน มีการให้อภัยเมื่อมีการพลาดพลั้งต่อกัน

11. ทักษะขั้นพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์

ในยุคของข้อมูลข่าวสาร และกระแสโลกวิวัฒน์ ข้าราชการต้องสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานได้ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ใช้อย่างระมัดระวังและหมั่นบำรุงรักษา

3.2 สมรรถนะหรือสมรรถภาพการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

สมรรถภาพ (Competency) หมายถึง ทักษะ (Skill) มโนคติ (Concept) และเจตคติ (Attitude) ที่บุคคลต้องมีการปฏิบัติงาน และสามารถที่จะนำเอาวิธี และความรู้พื้นฐานไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ตนเผชิญอยู่ได้ (Good, 1973 อ้างถึงใน ทรวง รongคำ)

Stogdill (อ้างถึงใน ประชุม, 2525) กล่าวว่า สมรรถภาพสามารถวิเคราะห์ได้จากสิ่งต่อไปนี้

- 1) สถิติปัญญาดี เป็นคุณสมบัติของผู้ที่มีความสามารถสูง
- 2) ความกระฉับกระเฉงว่องไว
- 3) ความสามารถในการใช้การพูด การใช้ภาษา
- 4) ความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงาน
- 5) ความสามารถในการพิจารณาตัดสินใจ

จากความดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารที่มีสติปัญญาดี มีความกระฉับกระเฉงว่องไว และตื่นตัวอยู่เสมอ มีความสามารถในการพูด การเขียน เพื่อชักจูงใจบุคคลอื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน และมีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ย่อมจะเชื่อได้ว่า ผู้บริหารที่มีสมรรถภาพสูง

การพิจารณาถึงสมรรถภาพของผู้บริหารนั้น เนื่องจากผู้บริหารมีหน้าที่ในการดำเนินการศึกษาในโรงเรียน ให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการศึกษา จึงต้องพิจารณาถึงสมรรถภาพในหลายด้าน ดังมีผู้ให้ความเห็นไว้ เช่น Compbell (1957 อ้างถึงใน ทรวง รongคำ) กล่าวว่าความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถในการบริหาร ประกอบด้วย งานทฤษฎี (Theory) และการรู้ว่าจะทำอย่างไร (Know – How) ความสามารถดังกล่าวจะแสดงออกมาในผลงานและพฤติกรรมการบริหาร ในส่วนของพฤติกรรมนี้ ครอบคลุมถึงความเชื่อถือ ความรู้ ทักษะและเทคนิคต่าง ๆ ในทำงานเดียวกัน

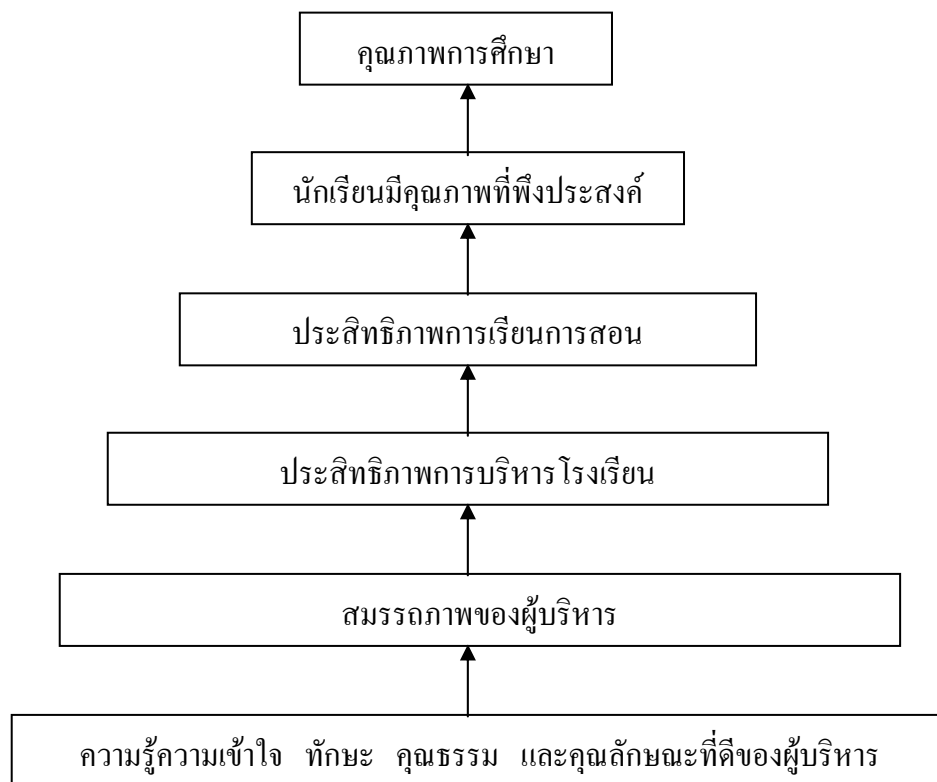
อภิมรย์ (2521) กล่าวว่า ความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนนั้น ย่อมอาศัยผู้บริหารที่มีสมรรถภาพ ทั้งทางส่วนตัวและทางวิชาชีพ ดังนี้

สมรรถภาพส่วนตัว ได้แก่ มีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งทางกายและจิตใจ มีความเฉลียวฉลาด มีบุคลิกภาพดี มีอารมณ์ขัน ไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์ มีศีลธรรมจรรยา ซื่อสัตย์และ มั่นคง มีเหตุผล มีความยุติธรรม

สมรรถภาพทางวิชาชีพ ได้แก่ มีพื้นฐานการศึกษาที่สูงพอ มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ก่อนที่จะรับตำแหน่งเพียงพอ มีความสามารถต่อการทำงานเป็นกลุ่ม

ก่อ สวัสดิพานิช (2522 อ้างถึงใน ทรนง รongคำ) ได้ให้ความเห็นไว้สอดคล้อง กันว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวในการบริหารงาน ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารใน แต่ละโรงเรียน สมรรถภาพของผู้บริหารสามารถวัดได้จากพฤติกรรมในการบริหารโรงเรียน จึงอยู่ใน ความรับผิดชอบทั้งหมด

สมรรถภาพของผู้บริหาร ย่อมจะนำไปสู่การพัฒนาของนักเรียนให้มีคุณภาพ อัน พึงประสงค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 สมรรถภาพของผู้บริหารและคุณภาพการศึกษา

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, 2528

จากภาพที่ 2.2 แสดงให้เห็นความสำคัญของสมรรถภาพของผู้บริหารในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ คุณธรรม และคุณลักษณะที่ดีย่อมมีอิทธิพลถึงประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียน และการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพที่พึงประสงค์ อันเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงคุณภาพ ของการศึกษา

สมรรถนะของนักบริหารในการบริหารจัดการ

นอกจากสมรรถนะข้าราชการในอนาคตแล้ว สำนักงานข้าราชการพลเรือนยังได้ จัดทำสมรรถนะนักบริหาร/เพื่อใช้ในโครงการสรรหาและเลือกสรรนักบริหารระดับสูง (Senior Executive Service: SES) โดยประเมินสมรรถนะนักบริหาร 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารคน ได้แก่

การปรับตัวและความยืดหยุ่น (Adaptability and flexibility) การปรับตัว หรือ การเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานให้เข้ากับทุกสถานการณ์บุคคล หรือกลุ่มตามความต้องการ ของงานหรือขององค์กร สามารถทำความเข้าใจและรับฟังข้อความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่างกัน

ทักษะในการสื่อสาร (Communication) ทักษะ และศิลปะในการรับรู้อ และจับ ประเด็นจากการฟังและการอ่าน ตลอดจนทักษะในการถ่ายทอดความคิด และแนวโน้มผู้ฟังและ ผู้อ่าน โดยการพูด การเขียน และการนำเสนอเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และได้รับการสนับสนุน เห็นด้วยอย่างชัดเจน

การประสานสัมพันธ์ (Collaborativeness) การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่เอื้อต่อ การทำงานในองค์กร โดยสร้างความเคารพ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีใน การทำงาน

2. ความรอบรู้ในการบริหาร

การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Managing change) การริเริ่มเป็นผู้นำในการ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร เพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ การให้การสนับสนุน ผู้อื่นในองค์กรให้นำความคิดริเริ่มที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรมาปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จ โดยมุ่งเน้น การสนับสนุนด้านการกำหนดขอบเขต ขั้นตอน และช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปลี่ยนแปลง

การมีจิตมุ่งบริการ (Customer service orientation) ความมุ่งมั่นในการให้บริการ ช่วยเหลือเสริมสร้าง และรักษาความสัมพันธ์กับผู้รับบริการ โดยนำความต้องการของผู้รับบริการ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติงานที่สอดคล้องสนองความต้องการของผู้รับบริการใน สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง

การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) การสร้างแผนการปฏิบัติงานที่มีการระบุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นการวางแผนในเชิงกลยุทธ์และในระดับปฏิบัติการ โดยพิจารณาเงื่อนไขของเวลา ทรัพยากร ความสำคัญเร่งด่วน และการคาดการณ์ถึงปัญหาและโอกาสที่อาจเป็นไปได้ด้วย

3. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) สำคัญในบทบาทหน้าที่มุ่งมั่นตั้งใจ เพื่อปฏิบัติงานตามการตัดสินใจให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามข้อยืนยันที่ให้กับผู้อื่น ในขณะเดียวกันมีความพร้อมให้ตรวจสอบและพร้อมรับผิดชอบในผลการกระทำ และการตัดสินใจ

การทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ (Achieving result) การบริหารการปฏิบัติงานให้ได้ผลสำเร็จทันการณ์ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผลผลิต และการบริหารที่ตอบสนอง ต่อความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stake holders) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารทรัพยากร (Managing resources) ความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร (บุคลากร ข้อมูล เทคโนโลยี เวลา และทรัพยากร ต้นทุนอื่น ๆ) มีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กร กลุ่มและบุคคลโดยสามารถสอดคล้องกับความจำเป็นของการดำเนินการตามนโยบาย

4. การบริหารอย่างมืออาชีพ

การตัดสินใจ (Decision making) การเลือกดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยพิจารณาจากข้อมูล โอกาส ปัญหา ประเมินทางเลือก และผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจที่ดีที่สุด สถานการณ์นั้น ๆ ในเวลาที่เหมาะสมตลอดจนวิเคราะห์แยกแยะ ระบุประเด็นของปัญหา และตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic thinking) การระบุ กำหนดขอบข่าย และวิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์โดยใช้หลักเหตุผล และประสบการณ์ประกอบกันเพื่อให้ได้ข้อสรุปการตัดสินใจ แนวทางปฏิบัติ และแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม อีกทั้งทำให้เห็นศักยภาพและแนวทางใหม่ ๆ

ความเป็นผู้นำ (Leadership) สร้างและประชาสัมพันธ์วิสัยทัศน์ขององค์กร โน้มน้าวผู้อื่นให้ยอมรับ และมุ่งสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร ให้การสนับสนุนผู้อื่นทั้งในด้านการให้คำแนะนำ และการให้อำนาจเพื่อให้สามารถเจริญก้าวหน้าอย่างมืออาชีพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งในระดับบุคคล ทีมงาน และระดับองค์กรในด้านทัศนคติ การปฏิบัติงานและการตัดสินใจ

นอกจากนี้แล้ว เทื่อน ทองแก้ว (2545: 35 – 36) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ด้วยข้อผูกพันต่อการให้บริการสาธารณะ และมีความสามารถในการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรได้ใช้ศักยภาพที่ดี ทำงานให้เกิดผลสูงสุด สร้างพันธมิตรทั้งภายในและภายนอกองค์กร สื่อสารกับลูกจ้างด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน รวมทั้งเป็นผู้มีทักษะทางการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุด และผู้บริหารที่ดีต้องมีสมรรถนะหลัก 5 ด้าน คือ 1) ศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง 2) ศักยภาพในการเป็นผู้นำ 3) การมุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์ 4) ความนิยมชมชอบทางการบริหาร และ 5) การสร้างความเข้าใจการติดต่อสื่อสาร

ความรู้ ความสามารถ หรือทักษะที่กำหนดเป็นสมรรถนะจะต้องเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่จะต้องนำไปใช้เพื่อการประกอบอาชีพการงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ฉะนั้นสมรรถนะของแต่ละวิชาชีพจะแตกต่างกัน หรือในวิชาชีพเดียวกันถ้าอยู่ต่างสภาพการณ์อาจมีความแตกต่างด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2532: 145) นอกจากนี้ สมรรถนะของแต่ละวิชาชีพเป็นสิ่งที่ได้มีการกำหนดตายตัว ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เศรษฐกิจ สภาพการณ์ และความเหมาะสมของสังคมนั้นๆ ซึ่งอาจเป็นประเทศ จังหวัด หรือแม้แต่ชุมชนเล็ก ๆ สิ่งที่จะเหมือนกันจะมีโน้ตชนเท่านั้น ดังนั้นการกำหนดสมรรถนะจึงควรเป็นหน้าที่ หรือความเห็นของกลุ่มผู้ใช้ในเขตนั้น ๆ เอง (สายหยุด นิยมวิภาต, 2530 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2532: 146)

การได้มาซึ่งสมรรถนะของวิชาชีพหนึ่งหรืองานหนึ่ง ๆ มีหลายวิธี แล้วแต่จะเลือกให้ตามความเหมาะสม (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2532: 146) คือ

1. การกำหนดสมรรถนะโดยประเมินความต้องการ (Needs assessment) โดยการศึกษาจากกลุ่มผู้ใช้ นักการศึกษา และนโยบายต่างๆ ถึงความต้องการที่จะให้มีการจัดเตรียมผู้สำเร็จการศึกษาให้สามารถทำงานอะไรต้องมีความรู้ ทักษะและทัศนคติอย่างไร ถ้าเป็นการบริหารจัดการหมายถึง ความรู้ความสามารถทักษะเกี่ยวกับงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

2. การกำหนดสมรรถนะโดยวิเคราะห์งาน (Task analysis) โดยการจำแนกเนื้อหาและเป้าหมายของหลักสูตรให้อยู่ในรูปของงานที่ต้องปฏิบัติหรือต้องเรียนรู้ แล้วแจ้งย่อในรายละเอียดของแต่ละงานให้เป็นระดับย่อยมากที่สุด การวิเคราะห์งานจะช่วยในการกำหนดงานที่ต้องการจะให้เกิดแก่ผู้เรียนได้ในรายละเอียด

3. การกำหนดสมรรถนะโดยวิเคราะห์สมรรถนะอย่างเป็นระบบ (Systemic competency analysis) หมายถึง เทคนิคการกำหนดสมรรถนะหรือเป้าหมายที่พัฒนามาจากระบบ

การวิเคราะห์ตามปกติ ด้วยการจำแนกเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยย่อยที่เป็นรูปแบบชัดเจน ซึ่งอาจจำแนกตามรายวิชาหรือทั้งหลักสูตรได้

4. การกำหนดสมรรถนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ให้ความเห็นหรือ บอกร่วมกับสมรรถนะที่จำเป็น

5. การกำหนดสมรรถนะโดยวิเคราะห์ตามหลักการทางทฤษฎีและตำรา Hall และ Jones (1976: 48 – 49 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2532: 147 – 148) ได้จำแนกสาระบบของสมรรถนะ ดังนี้

1. สมรรถนะเชิงความรู้ (Cognitive competencies) หมายถึง ความรู้เฉพาะ ความเข้าใจและสิ่งที่ต้องตระหนักถึง

2. สมรรถนะเชิงเจตคติ (Affective competencies) จะเกี่ยวข้องกับค่านิยม เจตคติ ความสนใจและสุนทรีย์ ที่ผู้เรียนจะแสดงออกในการปฏิบัติของตน

3. สมรรถนะเชิงปฏิบัติการ (Performance competencies) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกที่เน้นทักษะปฏิบัติที่แสดงให้เห็นว่ามีการลงมือกระทำจริงๆ

4. สมรรถนะเชิงผลผลิต (Consequence or product competencies) เป็นสมรรถนะที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของการกระทำ เพื่อเปลี่ยนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทำให้เกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาหรือทำงานในอาชีพได้ประสบผลสำเร็จ

5. สมรรถนะเชิงแสดงออก (Exploratory or expressive competencies) เป็นความสามารถที่แสดงถึงการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ เพื่อพัฒนาผลงานหรือให้หาประสบการณ์ที่แปลกออกไปได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น สมรรถนะการบริหาร เป็นความสามารถของผู้บริหารที่ต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ใช้ปฏิบัติงานให้เกิดผลดี และบรรลุวัตถุประสงค์ของงานนั้น อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานในสถานศึกษา ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความรู้ความสามารถ เทคนิควิธีและประสบการณ์ มาเป็นองค์ประกอบในการบริหารจัดการ ซึ่งการบริหารงานจะประสบผลสำเร็จนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการบริหาร โดยเฉพาะการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลที่มีงานต้องรับผิดชอบ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจธรรมชาติของงานเหล่านั้นด้วย ผลการบริหารงานสถานศึกษาจะออกมาเป็นอย่างไรนั้น เป็นการบ่งบอกถึงสมรรถนะทางการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานมีคุณภาพหรือไม่อย่างไร ผู้บริหารจะต้องกำหนด

ขอบเขตของการบริหารงานเหล่านั้นให้ชัดเจน เพื่อความสำเร็จของงานตามภารกิจและเป้าหมายขององค์กร

3.3 บทบาทและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ จัดการ ให้งานที่ได้รับมอบหมายนำไปปฏิบัติให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในหน่วยงานหนึ่งจะต้องมีผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ร่วมกันปฏิบัติงาน การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นผู้บังคับบัญชาควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของครูภายในสถานศึกษา เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อการเรียนการสอน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแก่นักเรียนในสถานศึกษา และนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหาร สถานศึกษา จึงมีบทบาทหน้าที่และภารกิจมากมาย มีนักวิชาการ นักศึกษาได้ให้ความหมายไว้และที่น่าสนใจ ได้แก่

พรนพ พุกกะพันธ์ (2544: 14) ได้กล่าวว่า หน้าที่หลักในการบริหารงานของผู้บริหาร คือ การวางแผน การจัดรูปร่าง การสั่งการและการควบคุม และเมื่อพิจารณาในหน้าที่หลักแล้วผู้บริหารจะต้องทำในสิ่งต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจว่าวัตถุประสงค์ขององค์การควรจะเป็นอย่างไร และจะอย่างไร จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์นั้น
2. การจัดองค์การ ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์กิจกรรมและความสัมพันธ์ของกิจกรรมเหล่านั้นแล้วแบ่งแยกออกเป็นแต่ละประเภท แยกงานที่เหมือนกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็นหน่วยงานเพื่อจัดเป็น โครงการขององค์การ และขั้นสุดท้ายจัดหาคนที่เหมาะสมเข้าทำงานใน แต่ละตำแหน่งงาน
3. การจูงใจและสื่อความหมาย ผู้บริหารจะต้องสร้างทีมงานอันดีให้รับผิดชอบงานที่มอบหมายให้ทำ และจูงใจให้คนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลและรับข้อมูลจาก ผู้ปฏิบัติงาน
4. การวัดผลการดำเนินงาน เมื่อผู้บริหารกำหนดวัตถุประสงค์ขึ้นมาแล้วก็ต้องติดตามดูว่า ผลการดำเนินงานนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์เพียงใด จะต้องวิเคราะห์ประเมินและแปลความหมายของการปฏิบัติงานของแต่ละคน ตลอดจนหามาตรการแก้ไขให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
5. การพัฒนาคน ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองและบุคคลอื่น ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพในการทำงานของคนมีอยู่อย่างไม่จำกัด ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะเฉพาะของงาน องค์การ

ต้องการคุณลักษณะเฉพาะของคนแต่ละคนที่มีความแตกต่าง ซึ่งความแตกต่างเหล่านั้นอาจนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงานแต่ละอย่างที่มีลักษณะไม่เหมือนกัน

ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หน้าที่ความรับผิดชอบมีอยู่หลายประการ ซึ่ง กริฟฟิทท์ และคนอื่น ๆ (Griffiths and Others. 1962: 172 อ้างถึงใน สุปรณิษ อุคมเพ็ญ: 2545) ได้แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารเป็น 4 ส่วนใหญ่ ๆ คือ การปรับปรุงโปรแกรมการศึกษา การคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรการทำงานร่วมกับชุมชน และการจัดการกิจของโรงเรียนทั้งหมด สอดคล้องกับ เฮนซ์เลย์ และคนอื่น ๆ (Hencley and Others. 1970: 79 อ้างถึงใน สุปรณิษ อุคมเพ็ญ: 2545) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ควรจะมีหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษาในการวางแผนนโยบายในเรื่องดังต่อไปนี้

1. โปรแกรมทางการศึกษาและกระบวนการสอน
2. บุคลากร ด้านนักเรียน ครูอาจารย์ คนงานภารโรง การเงินและงานธุรการต่าง ๆ
3. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

คิดเห็น

4. เน้นการนำงานวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาความรู้ และเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน

สอน

5. พัฒนาทัศนคติของบุคคลในโรงเรียน ให้มีทัศนคติที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล (2523: 74) ให้ทัศนะไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินงานของคณะครู และบุคคลอื่น ๆ ในส่วนของโรงเรียนเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

เบิร์น (Burn อ้างถึงใน สุรพันธ์ ยันต์ทอง 2526: 46) ให้ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาว่า มีงานหลักที่จะต้องกระทำการบริหารอยู่ 7 ประการ คือ

1. การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพเป็นผลดีแก่นักเรียน
2. การบริหารบุคลากรของโรงเรียน ได้แก่ การรับบุคคลเข้ามาเป็นครู การพัฒนาการบำรุงรักษา ตลอดจนการให้คุณให้โทษต่างๆ
3. การบริหารกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การปกครองดูแล การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ระเบียบวินัย สุขภาพ พละนาฏศิลป์ ฯลฯ
4. การบริหารกิจการเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ความสัมพันธ์ต่างๆ ที่โรงเรียนมีต่อชุมชน ซึ่งโรงเรียนต้องติดต่อด้วย เช่น วัด หน่วยงานต่าง ๆ สมาคม ชมรม ฯลฯ

5. การบริหารธุรการโรงเรียน ได้แก่ ธุรการทั่วไป งานการเงินและพัสดุ อาคารสถานที่ตลอดจนทรัพย์สินต่าง ๆ ของโรงเรียน

6. การบริหารกิจการเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้แก่ การแนะแนว โครงการอาหารกลางวัน สวัสดิการต่าง ๆ ห้องสมุด ห้องพยาบาล ร้านค้า สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

7. การบริหารกิจการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ทั้งในด้านการเรียนของนักเรียน และผลงานทุกประเภทของโรงเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (อ้างถึงใน อุมพร บุญญาวิโรจน์ 2538: 12) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า ในปัจจุบันถึงแม้ว่าผู้บริหารโรงเรียนจะมีศึกษานิเทศก์ได้เข้ามาช่วยงานด้านวิชาการ แต่เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดในโรงเรียน และเป็นผู้ใกล้ชิดกับคณะครูในโรงเรียน จึงมีความจำเป็นอยู่เหมือนเดิมว่า “ผู้บริหารยังคงจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการภายในโรงเรียน” ดังนั้นผู้บริหารจึงจะต้องเสมือนกับต้องมีคุณลักษณะเพิ่มขึ้นกว่าเดิม คือ

1. เป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียน
2. เป็นผู้ประสานงานและให้บริการที่ดี
3. เป็นผู้มีอิทธิพลเป็นที่ยอมรับเชื่อถือในหมู่ครู ในการที่จะรักษาความสามัคคีกลมเกลียว ของสมาชิกในโรงเรียน

4. เป็นผู้ควบคุมการบริหารงานตามนโยบายให้บรรลุจุดหมายทั้งของโรงเรียนและสมาชิกในโรงเรียน

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526: 84) ได้ให้ความหมายของหน้าที่บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายให้เป็นผู้ดำเนินการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงมักจะหมายถึงผู้ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน แล้วแต่กรณี

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ผู้บริหารของหน่วยงานจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงานเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวของงาน บทบาทของครูใหญ่ ในฐานะผู้บริหารโรงเรียน อาจอธิบายเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. บทบาทของครูใหญ่ในฐานะผู้นำ
2. คตินิยมของครูใหญ่ในฐานะผู้บริหาร

สมบูรณ์ พรรณนาภ (อ้างถึงใน อุมพร บุญญาวิโรจน์ 2538: 15) ได้สรุปงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. งานด้านวิชาการ จำแนกออกได้เป็น
 - 1.1 งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการสอน

- 1.2 งานเกี่ยวกับตัวครู
2. งานบริการนักเรียน
 - 2.1 งานบริการด้านคุณภาพ
 - 2.2 งานเสริมสร้างศีลธรรมและวัฒนธรรม
3. งานธุรการและบริหารทั่วไป
 - 3.1 การเงิน
 - 3.2 พัสดุ
 - 3.3 อาคารสถานที่
 - 3.4 การติดต่อกับชุมชน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2522: 36) ได้สรุปงานของผู้บริหารสถานศึกษาว่ามีภารกิจหลักอยู่ 3 ประการ คือ

1. ทำให้สถานศึกษาได้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้
2. ทำให้สถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้า
3. ทำให้สถานศึกษาอยู่ต่อไปได้ไม่ล้ม

นอกจากภารกิจหลัก 3 ประการข้างต้นแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะแสดงบทบาท ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้นำทางสังคม จะต้องส่งเสริมความสัมพันธ์ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน พัฒนา ความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน
2. เป็นผู้นำทางด้านขบวนการ ผู้นำจะต้องแสดงบทบาทของจรรยา ที่จะทำให้การสื่อสารและการดำเนินงาน เป็นไปด้วยความสะดวก
3. ผู้นำทางด้านภารกิจ ผู้นำจำเป็นจะต้องหาวิธีการที่จะต้องทำให้งานของสถานศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2540: 1 – 33) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้ผู้บริหาร การศึกษาเป็นกรอบในการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานในหน้าที่ 12 ข้อ คือ

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหาร การศึกษา
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น กับ การพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน และชุมชน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาผลงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหาร จนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูง
ขึ้นเป็นลำดับ

มาตรฐานที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 แสวงหา และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำ และสร้างผู้นำ

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

จากภารกิจของผู้บริหารที่มีอยู่หลากหลายซึ่งเป็นไปตามรูปแบบลักษณะงานแต่ถึง
อย่างไรก็ตาม การบริหารงานในองค์กรหนึ่งจะต้องมี ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา
ปฏิบัติงานภายใต้ข้อตกลงหรือนโยบายและรายละเอียดของงานที่จะต้องกำหนดให้บุคลากรใน
องค์กรนั้นปฏิบัติ

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในฐานะที่เป็นผู้นำในการ
บริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการศึกษา อันเป็น
พื้นฐานของการศึกษาทุกระดับ การที่จะบริหารงาน หรือพัฒนางานให้บรรลุตามประสงค์นั้น
ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง จึงจะ
สามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามความประสงค์ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

วิรัตน์ ศิริบุรณ์ (2518: 58) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถภาพการบริหารงาน
ของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 ด้าน ความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า พฤติกรรม
การบริหารของครูใหญ่นี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางและค่อนข้างต่ำ การปฏิบัติงานที่อยู่ในขั้นดี
คือ การเข้าร่วมพิธีทางศาสนาและประเพณีต่างๆ ในท้องถิ่น ส่วนการปฏิบัติที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ
การเชิญผู้ปกครองไปชมกิจการของโรงเรียนในโอกาสอันควร การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู
การเชิญผู้ปกครองที่มีความชำนาญในอาชีพบางอย่างในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร การนำเอาทรัพยากร
ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ทางการศึกษา การจัดโครงสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งใน
ระยะสั้นและระยะยาว การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

เจริญ ขวัญสำราญ (2531: 89) ทำการวิจัยเรื่องสมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้ศึกษาสมรรถภาพผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษา โดยพิจารณาจากสมรรถภาพ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการบริหาร ด้านทักษะและด้านคุณธรรม ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 3 ด้าน โดยจำแนกตามคุณวุฒิ อายุและประสบการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและ กระบวนการบริหาร โรงเรียน ผู้บริหารมีความเข้าใจงานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคาร สถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับดีมาก ส่วนงานวิชาการ งานบุคลากรและงาน กิจการนักเรียนอยู่ในระดับดี แสดงว่าผู้บริหารให้ความสำคัญแก่งานธุรการ การเงินและพัสดุ งาน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน มากกว่าอีก 3 งานที่เหลือ สำหรับสมรรถภาพด้านทักษะ พื้นฐานของ ผู้บริหาร พบว่าผู้บริหารและครู มีทักษะต่องานที่ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก งานที่ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติค่อนข้างมากคือ การนิเทศภายใน การประเมินผลและนำ ผลการประเมินไปใช้ การจัดและส่งเสริมกิจกรรมด้านต่างๆ การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา ความดีความชอบ และการเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน และยังพบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 5 ปี ขึ้นไป สมรรถภาพโดยรวม และในแต่ละด้านสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริ เจริญวัย (2532: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสมรรถภาพการบริหารของ ผู้บริหารวิทยาลัยครู โดยการวิเคราะห์หาคคุณลักษณะของผู้บริหาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อสมรรถภาพทาง การบริหารงาน พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความจำเป็นสำหรับสมรรถภาพทางการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยครู อยู่ในเกณฑ์ที่ควรพัฒนา มี 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสั่งการ ความรอบรู้งาน ความมั่นใจในตนเอง ความต้องการความสำเร็จในชีวิต และความไม่ผูกขาด ในตำแหน่ง ส่วนสมรรถภาพการบริหารงานผู้บริหารระดับนโยบาย ใช้สมรรถภาพทางการบริหาร อยู่ในเกณฑ์สูงเพียง 2 ด้าน คือ ด้านสังคมสัมพันธ์และด้านธุรการ สำหรับผู้บริหารระดับปฏิบัติ มีการใช้สมรรถภาพทางการบริหารงาน อยู่ในเกณฑ์ที่ควรพัฒนาทุกด้าน

ประกอบ ชมจันทร์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถภาพทางการ บริหารกับบทบาทการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อศึกษา ระดับสมรรถภาพทางการบริหารกับบทบาทการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา เปรียบเทียบสมรรถภาพทางการบริหาร ศึกษา เปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพ ทางการบริหารกับบทบาทการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพัฒนา

พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า สมรรถภาพทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านงานวิชาการ ด้านงานธุรการและงานบริหารทั่วไป และด้านงานความสัมพันธ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและ ขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง และสมรรถภาพทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับสูง โดยสัมประสิทธิ์สหพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง .7157 - .8120

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สมรรถภาพของการบริหารงาน จากผลการวิจัยของ โคล (Cloe, 1973: 4776 – A อ้างถึงใน สุปรณีษ อุดมเพ็ญ) ที่ศึกษาสมรรถภาพการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐอินเดีย นำ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า มีสมรรถภาพที่จำเป็นและสำคัญต่อความสำเร็จการบริหารงาน 5 ด้าน คือ

1. สมรรถภาพทางเทคนิคการบริหาร
2. สมรรถภาพทางมนุษยสัมพันธ์
3. สมรรถภาพทางสังคมสัมพันธ์
4. สมรรถภาพทางการพัฒนาหลักสูตร
5. สมรรถภาพทางการจูงใจบุคลากร

จากผลการวิจัยได้ศึกษาผู้บริหาร 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ และได้จัดลำดับความสำคัญของสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ไว้สูงสุด ผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางเท่านั้นที่ให้ความสำคัญกับสมรรถภาพในทุกด้าน ส่วนผู้บริหารระดับต่ำให้ความสำคัญต่อสมรรถภาพด้านการจูงใจบุคลากรสูงกว่าด้านอื่นๆ และผู้บริหารระดับสูงมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญต่อสมรรถภาพทางสังคมสัมพันธ์สูงอีกด้วย

เดวิส (Davis, 1978: 5189 – A อ้างถึงใน สุปรณีษ อุดมเพ็ญ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในวิทยาลัยชุมชนแห่งมลรัฐฟลอริดา พบว่า มีสมรรถภาพอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่น การพัฒนาโครงการ และการพัฒนาการเรียนการสอน โดยที่สมรรถภาพด้านพัฒนาชุมชนนั้น ผู้บริหารไม่มีเวลาออกไปปฏิบัติงานได้เต็มที่ เพราะต้องปฏิบัติงานในสถาบันกันส่วนมาก

ดาเรช (Daresh, 1987: 46 อ้างถึงใน สุทัศน์ อนุพันธ์) ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการการพัฒนาตามธรรมชาติของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานมาครบ 1-2 ปี พบว่าผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องการพัฒนาความชำนาญพิเศษด้านการบริหารในเรื่อง

กฎหมายการศึกษา การเงิน โรงเรียน วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู การใช้คอมพิวเตอร์ และด้านเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวประจำวันอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร

นิวตัน (Newton, 1987: 54 อ้างถึงใน สุปรณิษ อุดมเพ็ญ) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะ การพัฒนาผู้บริหารการศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย พบว่า บรรดาคุณสมบัติที่ควรพัฒนา ให้เกิดขึ้นในตัวผู้บริหารนั้น มีหลายประการ เช่น ความสามารถเกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงาน ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดรวบยอด และการวิเคราะห์ การวิจัยพื้นฐานและการวางแผนการ แก้ปัญหาความเปลี่ยนแปลงใน ด้านต่างๆ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะทางการบริหารจัดการของผู้บริหารในหลายเรื่อง ซึ่ง ผู้บริหารจำเป็นต้องมี ดังที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยได้นำไปใช้ประโยชน์ทั้งในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และใช้เป็นพื้นฐานในการจัดขอบข่ายรวมทั้งเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสมรรถนะ การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในกรอบงาน 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะการบริหารจัดการสูงในทุกๆ ด้าน ตามภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีที่ดำรงตำแหน่งในปีงบประมาณ 2548 จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 140 แห่ง สถานศึกษาละ 3 คน จำนวน 420 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ซึ่งดำรงตำแหน่งในปีงบประมาณ 2548 โดยอาศัยตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 603 อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด 2543: 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 67 สถานศึกษา สถานศึกษาละ 3 คน จำนวน 201 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง
สถานภาพ การดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งใช้แบบตรวจสอบ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลตามกฎหมาย โดยใช้แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ครอบคลุม
เนื้อหา 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะการ
บริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

2.2 ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ตามกฎหมายพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหาร
ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (2546. 20 – 21) ในมาตรา 35 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดใน
การสร้างเครื่องมือ

2.2.2 สรุปรอบแนวคิดขอบเขตการวิจัย และวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางใน
การสร้างแบบสอบถาม

2.2.3 สร้างแบบสอบถามโดยการนำประเด็นที่ได้จากการศึกษาไปจัดหมวดหมู่ให้
สอดคล้องกับกรอบแนวคิด

2.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ และเสนอ ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษาและความเหมาะสมของแบบสอบถาม

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามแนวทางที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในสถานศึกษา 20 แห่ง จำนวน 60 คน เพื่อตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นรายด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90
- 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93
- 4) ด้านการบริหารทั่วไป ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91
และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

3.2 นำหนังสือขอความร่วมมืออำนวยความสะดวกจากผู้วิจัย เสนอผู้บริหารสถานศึกษา ในการอำนวยความสะดวกให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการสุ่มตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บและรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.3 แบบสอบถามที่รับคืนมา จำนวน 201 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในฐานะนิติบุคคล โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสมรรถนะซึ่ง
ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2543: 166) โดยมีเกณฑ์
พิจารณา ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.50	หมายถึงมีสมรรถนะอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	หมายถึงมีสมรรถนะอยู่ในระดับน้อย
2.51 – 3.50	หมายถึงมีสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง
3.51 – 4.50	หมายถึงมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก
4.51 – 5.00	หมายถึงมีสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะ
การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดย
ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ระดับ .05 และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s method)

4.4 การวิเคราะห์แนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาการแจกแจงความถี่ และการหา
ค่าร้อยละ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป ซึ่งได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นองศาอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของค่าเบี่ยงเบนของกำลังสอง (Mean Squares)
Sig	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติการทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์แนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารจัดการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ปรากฏตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สถานภาพพื้นฐานการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามของสถานศึกษาพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกดังรายละเอียดต่อไปนี้

สถานภาพการดำรงตำแหน่ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	67	33.33
ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา	67	33.33
ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	67	33.33
รวม	201	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 67 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 67 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 33.33 และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 67 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งภาพรวมและรายด้านโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับ ปรากฏตาม ตารางที่ 4.2 – 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะการบริหารจัดการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิตบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
ในภาพรวม

รายการสมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ การบริหารจัดการ
ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.07	.38	มาก
ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.25	.36	มาก
ด้านการบริหารงานบุคคล	4.14	.35	มาก
ด้านการบริหารทั่วไป	4.13	.29	มาก
รวม	4.15	.27	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในฐานะนิตบุคคล ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม ในภาพรวมมีความเห็นว่าอยู่ใน
ระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ
มีระดับสมรรถนะการบริหารจัดการสูงสุด ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล
($\bar{X} = 4.14$) ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.13$) และด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.07$)
ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
ด้านการบริหารงานวิชาการ

รายการสมรรถนะการบริหารจัดการ ด้านการบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ การบริหารจัดการ
1. การใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ ทันสมัยถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.91	.57	มาก
2. การศึกษาวิเคราะห์ วิจัย แสวงหา และพัฒนา มาตรฐานการศึกษาและนวัตกรรมการบริหารให้ ทันกับการเปลี่ยนแปลง	3.89	.58	มาก
3. การวางแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถาน ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.22	.54	มาก
4. การปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้ตาม แผนงานที่กำหนดไว้	4.22	.62	มาก
5. การส่งเสริมการศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนา หลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้	3.89	.41	มาก
6. การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานวิชาการที่เป็น ประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษา	4.15	.56	มาก
7. การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและ งานมาตรฐานสถานศึกษา	4.27	.50	มาก
8. การเป็นผู้นำทางด้านวิชาการที่ก้าวหน้าและทันสมัย	4.11	.47	มาก
9. การจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาได้ สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการ ของท้องถิ่น	4.12	.44	มาก
10. การแสวงหาความรู้โดยใช้วิทยาการสมัยใหม่ เช่น Internet	4.04	.56	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการสมรรถนะการบริหารจัดการ ด้านการบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ การบริหารจัดการ
11. การกำหนดรูปแบบและดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ	4.07	.52	มาก
12. การพัฒนาระบบสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้	4.02	.56	มาก
13. การทำวิจัยและใช้ผลการวิจัยไปพัฒนางานทางการศึกษา	3.98	.61	มาก
14. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.14	.50	มาก
15. การสรุปผลการดำเนินงานและสามารถนำข้อมูลสารสนเทศมาพัฒนางานให้มีคุณภาพ	4.07	.48	มาก
เฉลี่ยรวม	4.07	.48	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะย่อยพบว่า การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและงานมาตรฐานสถานศึกษา มีสมรรถนะการบริหารจัดการสูงสุด ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาคือ การวางแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้ตามแผนงานที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.22$ และ 4.22 ตามลำดับ) ส่วนสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการบริหารจัดการต่ำสามลำดับสุดท้าย ได้แก่ การใช้ระบบ ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยถูกต้องเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.91$) การส่งเสริมการศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.89$) และการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย แสวงหาและพัฒนามาตรฐานการศึกษา และนวัตกรรมการบริหารให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิตินุคคณ เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
ด้านการบริหารงานงบประมาณ

รายการสมรรถนะการบริหารจัดการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ การบริหารจัดการ
1. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณอย่างมีระบบ	4.26	.49	มาก
2. การจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน โครงการของสถานศึกษา	4.24	.68	มาก
3. การจัดสรรงบประมาณสู่หน่วยงานภายใน สถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลที่ต้องเป็นปัจจุบัน	4.20	.66	มาก
4. การใช้และเบิกจ่ายงบประมาณต่าง ๆ เป็นไป ตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ	4.26	.69	มาก
5. การระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกเพื่อ พัฒนางานการศึกษา ภายในสถานศึกษา	4.08	.56	มาก
6. การวางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน	3.96	.47	มาก
7. การบริหารการเงินเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการ ที่กระทรวงการคลังกำหนด	4.31	.58	มาก
8. การจัดทำเอกสารทางการเงินอย่างถูกต้องโปร่งใส เป็นปัจจุบัน	4.40	.55	มาก
9. การจัดการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน	4.36	.56	มาก
10. การบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ต่าง ๆ เป็นไป ตามระเบียบและกฎหมายกำหนด	4.34	.54	มาก
11. การมีความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบทางด้าน การเงิน การคลัง	4.23	.51	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการสมรรถนะการบริหารจัดการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ การบริหารจัดการ
12. การบริหารเงินนอกงบประมาณอย่างถูกต้อง โปร่งใส	4.33	.50	มาก
13. การบริหารเงินรายได้แผ่นดินได้ถูกต้องตาม ระเบียบ	4.32	.51	มาก
14. การแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบภายในสถาน ศึกษาอย่างเหมาะสม	4.31	.51	มาก
15. การพัฒนาระบบการเงิน การคลัง ให้มี ประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.17	.49	มาก
เฉลี่ยรวม	4.25	.36	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการด้านการบริหารงาน
งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวมเห็น
ว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะย่อยพบว่า การจัดทำเอกสารทางการเงินอย่างถูกต้อง โปร่งใสเป็นปัจจุบัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการสูงสุด ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือ
การจัดการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณอย่าง
ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และการบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ต่าง ๆ เป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย
กำหนด ($\bar{X} = 4.36$ และ 4.34 ตามลำดับ) ส่วนสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการบริหาร
จัดการต่ำสามลำดับสุดท้าย ได้แก่ การพัฒนาระบบการเงิน การคลัง ให้มีประสิทธิภาพโดยใช้
เทคโนโลยี สารสนเทศ ($\bar{X} = 4.17$) การระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอก เพื่อพัฒนางาน
การศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.08$) การวางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
ร่วมกับหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน ($\bar{X} = 3.96$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
ด้านการบริหารงานบุคคล

รายการสมรรถนะการบริหารจัดการ ด้านการบริหารงานบุคคล	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ การบริหารจัดการ
1. การกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคล และ วางแผนกำหนดอัตรากำลังข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาได้เหมาะสมกับปริมาณงาน ตามโครงสร้างของสถานศึกษา	4.07	.51	มาก
2. การสรรหาบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย และโอนข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม	3.83	.78	มาก
3. การพิจารณาความดีความชอบ มีความเที่ยงธรรม	4.14	.64	มาก
4. การส่งเสริมสนับสนุนเชิดชู ยกย่องและสร้าง ขวัญกำลังใจแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทาง การศึกษา	4.17	.52	มาก
5. การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทาง การศึกษามีความก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.30	.51	มาก
6. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถ ทนต่อการเปลี่ยนแปลง ของยุคโลกาภิวัตน์	4.23	.44	มาก
7. การจัดทำมาตรฐานคุณภาพงาน กำหนดภาระงาน ขั้นต่ำและเกณฑ์การประเมินผลงานสำหรับ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.10	.54	มาก
8. การส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตาม กฎระเบียบและจรรยาบรรณที่พึงงามของครูและ บุคลากรทางการศึกษา	4.24	.44	มาก
9. การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน	4.16	.46	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการสมรรถนะการบริหารจัดการ ด้านการบริหารงานบุคคล	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ การบริหารจัดการ
10. การเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอุทธรณ์ ร้องทุกข์หรือร้องเรียนได้ตามหลักธรรมาภิบาล	4.16	.44	มาก
11. การจัดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าปฏิบัติงานให้ตรงกับคุณวุฒิ และความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล	4.13	.48	มาก
12. การสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างเหมาะสม	4.14	.48	มาก
13. การกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน	4.18	.49	มาก
14. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้ตามสภาพจริง	4.13	.43	มาก
15. การนำผลการประเมินคุณภาพข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนาในปีต่อไป	4.14	.43	มาก
เฉลี่ยรวม	4.14	.35	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการด้านการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะย่อยพบว่า การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีสมรรถนะการบริหารจัดการสูงสุด ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือ การส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และจรรยาบรรณที่พึงงามของครูและบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ ($\bar{X} = 4.24$ และ 4.23 ตามลำดับ) ส่วนสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการบริหารจัดการต่ำสามลำดับสุดท้าย ได้แก่ การจัดทำมาตรฐาน

คุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและเกณฑ์การประเมินผลงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.10$) การกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคล และวางแผนกำหนดอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เหมาะสมกับปริมาณงานตามโครงสร้างของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.07$) และสรรหาบรรจุ แต่งตั้ง ย้ายและโอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านการบริหารทั่วไป

รายการสมรรถนะการบริหารจัดการ ด้านการบริหารทั่วไป	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ การบริหารจัดการ
1. การบริหารงานธุรการอย่างเป็นระบบ มีความรวดเร็วทันตามกำหนด	4.12	.40	มาก
2. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร งานธุรการอย่างมีมาตรฐาน	4.10	.66	มาก
3. การดำเนินงานโครงการตามนโยบายของหน่วยงาน บังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.20	.57	มาก
4. การจัดระบบการบริหารงานและพัฒนาสถานศึกษา อย่างเหมาะสม	4.24	.44	มาก
5. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ครุภัณฑ์ที่จำเป็น และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	4.13	.53	มาก
6. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภายใน สถานศึกษา	4.21	.52	มาก
7. การควบคุม กำกับ ติดตามงานของหน่วยงาน ภายในสถานศึกษา	4.17	.47	มาก
8. การพัฒนาระบบการบริการด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ต่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่าง มีประสิทธิภาพ	4.05	.43	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการสมรรถนะการบริหารจัดการ ด้านการบริหารทั่วไป	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ การบริหารจัดการ
9. การวางแผนประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษาได้ อย่างเหมาะสมกับโอกาส	4.10	.42	มาก
10. การประสานงานและเผยแพร่ข้อมูลกับองค์กรภายนอก เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการสนับสนุนงาน การศึกษา	4.08	.42	มาก
11. การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาโดยใช้สื่อ อย่างหลากหลาย	4.06	.39	มาก
12. การจัดระบบการกระจายอำนาจในการบริหาร จัดการให้เกิดความคล่องตัว	4.14	.40	มาก
13. การจัดระบบและวิธีการสรรหากรรมการและ อนุกรรมการในระดับต่างๆ อย่างโปร่งใส	4.17	.42	มาก
14. การมีส่วนร่วมกับงานพิเศษของส่วนราชการและ หน่วยงานอื่น	4.17	.39	มาก
15. การนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานของ สถานศึกษาทั้งระบบ	4.07	.44	มาก
เฉลี่ยรวม	4.13	.29	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการด้านการบริหารทั่วไปตาม
ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นราย
สมรรถนะย่อยพบว่า การจัดระบบการบริหารงานและพัฒนาสถานศึกษาอย่างเหมาะสม มีสมรรถนะ
การบริหารจัดการสูงสุด ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา คือ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ
ภายในสถานศึกษา และการดำเนินงาน โครงการตามนโยบายของหน่วยงานบังคับบัญชาและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.21$ และ 4.20 ตามลำดับ) ส่วนสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการ
บริหารจัดการต่ำสามลำดับสุดท้าย ได้แก่ การนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานของ
สถานศึกษาทั้งระบบ ($\bar{X} = 4.07$) การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาโดยใช้สื่ออย่าง

หลากหลาย ($\bar{X} = 4.06$) การพัฒนาระบบการบริการด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ต่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของสมรรถนะการบริหารจัดการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิติบุคคลเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ดังตารางที่ 4.7 – 4.8**

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

รายการสมรรถนะ การบริหารจัดการ	สถานภาพการดำรง ตำแหน่ง	n	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ การบริหารจัดการ
ด้านการบริหาร งานวิชาการ	ผู้บริหารสถานศึกษา	67	4.02	.44	มาก
	ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา	67	4.03	.38	มาก
	ประธานกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	67	4.15	.29	มาก
ด้านบริหาร งานงบประมาณ	ผู้บริหารสถานศึกษา	67	4.24	.39	มาก
	ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา	67	4.32	.37	มาก
	ประธานกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	67	4.19	.32	มาก
ด้านการบริหาร งานบุคคล	ผู้บริหารสถานศึกษา	67	4.20	.41	มาก
	ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา	67	4.14	.33	มาก
	ประธานกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	67	4.08	.30	มาก
ด้านการบริหารทั่วไป	ผู้บริหารสถานศึกษา	67	4.17	.34	มาก
	ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา	67	4.16	.26	มาก
	ประธานกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	67	4.08	.27	มาก
รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	67	4.17	.34	มาก
	ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา	67	4.16	.26	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นร่วมกันว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และประชานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสมรรถนะการบริหารจัดการสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกกรม ($\bar{X} = 4.17, 4.16$ และ 4.12 ตามลำดับ) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านของสมรรถนะพบว่า กลุ่มประชานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นว่าคุณสมบัติผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.15$) และกลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าคุณสมบัติผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการบริหารงานงบประมาณมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.32$) และกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าคุณสมบัติของตนเองมีสมรรถนะทางด้านการบริหารงานบุคคลมากกว่า ความคิดเห็นของกลุ่มอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.20$) รวมทั้งกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเห็นว่าคุณสมบัติของตนเองมีสมรรถนะในการบริหารงานทั่วไปสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.17$) เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิตบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

รายการสมรรถนะ การบริหารจัดการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านการบริหาร งานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	.72	.36	2.56	.08
	ภายในกลุ่ม	198	27.87	.14		
	รวม	200	28.59			
ด้านการบริหาร งานงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	3	.57	.28	2.18	.12
	ภายในกลุ่ม	198	25.75	.13		
	รวม	200	26.31			
ด้านการบริหาร งานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	.54	.27	2.19	.11
	ภายในกลุ่ม	198	24.61	.12		
	รวม	200	25.15			
ด้านการบริหารทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	3	.33	.16	1.88	.15
	ภายในกลุ่ม	198	16.83	.09		
	รวม	200	17.16			
รวมทั้งสิ้น	ระหว่างกลุ่ม	3	.06	.03	.41	.67
	ภายในกลุ่ม	198	.90	.07		
	รวม	200	.96			

จากตารางที่ 4.8 พบว่าระดับสมรรถนะในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถภาพการดำรงตำแหน่งต่างกันตามทัศนยะของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม
ในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

**ตอนที่ 4 การวิเคราะห์แนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิติบุคคลเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี**

การวิเคราะห์แนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ปรากฏดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์แนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ ที่	แนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับที่
ด้านการบริหารงานวิชาการ				
1	มีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัยมุ่งสู่ให้นักเรียนให้มีคุณภาพ	23	40.35	1
2	เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ประสบการณ์ที่ทันสมัย แล้วนำมาประยุกต์ใช้ พัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และความเปลี่ยนแปลงของสังคม	21	36.84	2
3	ควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในงานด้านต่าง ๆ ให้มีความรู้และเข้าใจแนวทางเดียวกัน มีการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมแหล่งเรียนรู้	13	22.80	3
รวม		57	100	-
ด้านการบริหารงานงบประมาณ				
1	มีการกระจายงบประมาณให้ถูกต้องเป็นธรรม ประหยัดและคุ้มค่า เพียงพอและทันกับความต้องการ โดยมีการระดมทรัพยากรจากภายนอกเข้ามาบริหารจัดการ	19	37.25	1
2	ผู้บริหารต้องจัดทีมงานที่มีความรับผิดชอบสูง ในการนิเทศ ติดตามให้ใกล้ชิดและบ่อยครั้ง ในการเบิกจ่ายงบประมาณ	17	33.33	2
3	ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ มีการควบคุมการตรวจสอบและประเมินผลการใช้งบประมาณได้ ถูกต้อง รวดเร็ว และโปร่งใส	15	29.41	3
รวม		51	100	-

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อ ที่	แนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับที่
ด้านการบริหารงานบุคคล				
1	ควรจัดอบรมพัฒนาจิตครูและบุคลากรทุกคน เพื่อกระตุ้นเตือน เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน	24	37.50	1
2	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการคัดเลือกบุคคล แทนหลักอุปถัมภ์ ผู้บริหารเร่งแก้ปัญหา ให้ขวัญกำลังใจครู พิจารณาความดีความชอบอย่างเที่ยงธรรม	22	34.38	2
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าต่อวิชาชีพ มีความรู้ทัน ต่อเหตุการณ์ และรู้จักใช้เทคโนโลยีทันสมัย	18	28.13	3
รวม		64	100	-
ด้านการบริหารงานทั่วไป				
1	ผู้บริหาร บริหารงานแบบธรรมาภิบาลและมีคุณธรรม บริการที่ รวดเร็ว คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ	20	50.00	1
2	เป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ดีเยี่ยมมีความคิดสร้างสรรค์ วางงาน วางคน ส่งเสริมสนับสนุนให้อิสระในการทำงาน ซึ่งจะนำไปสู่ ความสำเร็จและคุณภาพของงาน	12	30.00	2
3	มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานธุรการให้ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับอย่างถูกต้องเป็นระบบ มีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน	10	25.00	3
รวม		40	100	-

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ในด้านการบริหารงานวิชาการเห็นว่าควรมีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติตนของครูอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัยมุ่งผู้เรียนให้มีคุณภาพมากที่สุด (ร้อยละ 40.35) ด้านการบริหารงานงบประมาณเห็นว่าควรมีการกระจายงบประมาณให้ถูกต้องเป็นธรรม ประหยัด และคุ้มค่าเพียงพอและทันกับความต้องการ โดยมีการระดมทรัพยากรจากภายนอกเข้ามาบริหารจัดการมากที่สุด (ร้อยละ 37.25) ด้านการบริหารงานบุคคลเห็นว่าควรมีการจัดอบรมพัฒนาจิตครูและบุคลากรทุกคน เพื่อกระตุ้นเตือนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากที่สุด (ร้อยละ 37.50) และด้านการบริหารทั่วไปเห็นว่าควรมีการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลและมีคุณธรรม บริการที่รวดเร็ว คล่องตัว และมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ร้อยละ 50.00)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงการสรุปผลของการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

1.1.3 เพื่อเสนอแนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ได้กล่าวถึงกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งในปีงบประมาณ 2548 จำนวน 201 คน โดยกำหนดจำนวนตามตารางการสุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .96 เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พื้นฐานของผู้ตอบ แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิตินบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และ ด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 อันดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้เสนอแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม โดยด้วยตนเองและเก็บรวบรวมข้อมูลคืนได้แบบสอบถามสมบูรณ์ 201 ฉบับ

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้สถิติดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ แปลผลโดยการบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิตินบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามกลุ่ม การดำรงตำแหน่ง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ

1.3 ผลการวิจัย

การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิตินบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี สรุปผลการวิจัยดังนี้

1.3.1 ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 67 คน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 67 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 67 คน รวม 201 คน คิดเป็นร้อยละ 100

1.3.2 ตอนที่ 2 : ผลการวิเคราะห์ค่าระดับของสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลในภาพรวม พบว่า สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคลตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ตามลำดับรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะย่อยพบว่า การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและงานมาตรฐานสถานศึกษา มีสมรรถนะการบริหารจัดการสูงสุด รองลงมาคือ การวางแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้ตามแผนงานที่กำหนดไว้ ส่วนสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการบริหารจัดการต่ำสามลำดับสุดท้าย ได้แก่ การใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยถูกต้องเป็นปัจจุบัน การส่งเสริมการศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ และการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย แสวงหาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาและนวัตกรรมการบริหารให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงตามลำดับ

2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการด้านการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะย่อยพบว่า การจัดทำเอกสารทางการเงินอย่างถูกต้อง โปร่งใสเป็นปัจจุบัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการสูงสุด รองลงมาคือ การจัดการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณอย่างถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และการบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ต่างๆ เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายกำหนด ส่วนสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการบริหารจัดการต่ำสามลำดับสุดท้าย ได้แก่ การพัฒนาระบบการเงิน การคลัง ให้มีประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอก เพื่อพัฒนางานการศึกษาภายในสถานศึกษา การวางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน

3) ด้านบริหารงานบุคคล พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการด้านการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะย่อยพบว่า การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีสมรรถนะการบริหารจัดการสูงสุด รองลงมาคือ การส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและจรรยาบรรณที่พึงงามของครูและบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ ส่วนสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการบริหารจัดการต่ำสามลำดับสุดท้าย ได้แก่ การจัดทำมาตรฐานคุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต้นและเกณฑ์การประเมินผลงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคล และวางแผนกำหนดอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เหมาะสมกับปริมาณงานตามโครงสร้างของสถานศึกษา และสรรหาบรรจุ แต่งตั้งย้ายและโอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ตามลำดับ

4) ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการด้านการบริหารทั่วไปในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะย่อยพบว่า การจัดระบบการบริหารงานและพัฒนาสถานศึกษาอย่างเหมาะสม มีสมรรถนะการบริหารจัดการสูงสุด รองลงมาคือ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และการดำเนินงานโครงการตามนโยบายของหน่วยงานบังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการบริหารจัดการต่ำสามลำดับสุดท้าย ได้แก่ การนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานของสถานศึกษาทั้งระบบ การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาโดยใช้สื่ออย่างหลากหลาย การพัฒนาระบบการบริการด้านข้อมูลข่าวสารต่างๆ ต่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพตามลำดับ

ระดับสมรรถนะการบริหารจัดการในฐานะนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสมรรถนะการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3.3 ตอนที่ 3 : การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) จำแนกตามการดำรงตำแหน่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีสมรรถนะ การบริหารจัดการตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

1.3.4 ตอนที่ 4 : การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิติบุคคล

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 201 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามในตอนที่ 3 ทั้งหมด 94 คน คิดเป็นร้อยละ 46.77 สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ มีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติตนของครูอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ทันสมัยมุ่งให้นักเรียนให้มีคุณภาพ และเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ประสบการณ์ที่ทันสมัย แล้วนำมาประยุกต์ใช้ พัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์ ปัจจุบัน และความเปลี่ยนแปลงของสังคม ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีการกระจายงบประมาณให้ถูกต้องเป็นธรรม ประหยัดและคุ้มค่า เพียงพอและทันกับความต้องการ โดยมีการระดมทรัพยากรจากภายนอกเข้ามาบริหารจัดการ และผู้บริหารต้องจัดทีมงานที่มีความรับผิดชอบสูง ในการนิเทศ ติดตาม ให้ใกล้ชิด และบ่อยครั้ง ในการเบิกจ่ายงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ควรจัดอบรมพัฒนาจิตครูและบุคลากรทุกคน เพื่อกระตุ้นเตือนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการคัดเลือกบุคคลแทนหลักอุปถัมภ์ ผู้บริหารเร่ง แก้ปัญหา ให้ขวัญกำลังใจครูพิจารณาความดี ความชอบอย่างเที่ยงธรรม และด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหาร บริหารงานแบบธรรมาภิบาลและมีคุณธรรม บริการที่รวดเร็ว คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ดีเยี่ยมมีความคิดสร้างสรรค์ วางงาน วางคน ส่งเสริมสนับสนุนให้อิสระในการทำงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จและคุณภาพของงาน

2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสมรรถนะการบริหารจัดการในฐานะนิติบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน จะเป็นตามนัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาและให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเพื่อให้สถานศึกษา มีความคล่องตัวมีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหารงานทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แก่สถานศึกษาโดยตรง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้

สอดคล้องกับประกอบ ชมจันทร์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถภาพทางการบริหาร กับบทบาทการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง ทะเลตะวันออก เพื่อศึกษา ระดับสมรรถภาพทางการบริหารกับบทบาทการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา เปรียบเทียบสมรรถภาพทางการบริหาร ศึกษา เปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพ ทางการบริหารกับบทบาทการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพัฒนา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า สมรรถภาพทางการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านงานวิชาการ ด้านงานธุรการและงานบริหาร ทั่วไป และด้านงานความสัมพันธ์ชุมชนอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง และสมรรถภาพทางการบริหารของ ผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับสูง โดย สัมประสิทธิ์สหพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .7157 - .8120

ก่อ สวัสดิพานิช (2522 อ้างถึงใน ทรชนง รongคำ) ได้ให้ความเห็นไว้สอดคล้อง กันว่าความสำเร็จและความล้มเหลวในการบริหารงาน ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารใน แต่ละโรงเรียน สมรรถภาพของผู้บริหารสามารถวัดได้จากพฤติกรรมในการบริหารโรงเรียน จึงอยู่ ในความรับผิดชอบทั้งหมด

สมรรถภาพของผู้บริหาร ย่อมจะนำไปสู่การพัฒนาของนักเรียนให้มีคุณภาพ อันพึงประสงค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาในทุกระดับ

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ

1. ภารกิจหน้าที่ของผู้บริหารในฐานะนิติบุคคลก็มีบทบาทและหน้าที่ไม่แตกต่าง ไปจากเดิม ซึ่งได้เคยปฏิบัติอยู่

2. ผู้บริหารก่อนเข้าสู่ตำแหน่งได้มีการพัฒนาก่อน โดยสถาบันพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา และสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา (เดิม) และเขตพื้นที่ การศึกษา ในปัจจุบัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสนใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ตาม กรอบงานและโครงสร้างใหม่ จึงมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.2 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แยกต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญ ขวัญสำราญ (2531: 89) ทำการวิจัยเรื่องสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้ศึกษาสมรรถภาพผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยพิจารณาจากสมรรถภาพ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการบริหารด้าน ทักษะและด้านคุณธรรม ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 3 ด้าน โดยจำแนกตามคุณวุฒิ อายุและประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและ กระบวนการบริหารโรงเรียนผู้บริหารมีความเข้าใจงานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคาร สถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับดีมาก ส่วนงานวิชาการ งานบุคลากรและ งานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับดี แสดงว่าผู้บริหารให้ความสำคัญแก่งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชนมากกว่าอีก 3 งานที่เหลือ สำหรับสมรรถภาพด้าน ทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร พบว่าผู้บริหารและครู มีทัศนคติต่องานที่ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับมาก งานที่ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติค่อนข้างมากคือ การนิเทศภายใน การประเมินผลและนำ ผลการประเมินไปใช้ การจัดและส่งเสริมกิจกรรมด้านต่าง ๆ การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา ความดีความชอบและการเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน และยังพบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 5 ปี ขึ้นไป สมรรถภาพโดยรวม และในแต่ละด้านสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความใกล้ชิดและรับทราบ ถึงบทบาทและผลการปฏิบัติงานและความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี โดย ได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการปฏิบัติงานร่วมกันและทุกฝ่ายมีโอกาสมี ส่วนร่วมในการบริหาร และจัดการสถานศึกษาพื้นฐานมาโดยตลอด จึงมีการยอมรับและทราบถึง สมรรถนะในการบริหารจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการ พัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะการบริหารจัดการสถานศึกษาในฐานะ นิติบุคคล

3.1.2 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำข้อมูลผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพิจารณากำหนด สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหาร

สถานศึกษาหรือเพื่อใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา

3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือตำแหน่งผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระดับการศึกษา ประสบการณ์หรือของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

3.2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านทักษะ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านผู้นำของการเปลี่ยนแปลง ด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สูดประเสริฐ และคณะ (2526) รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถภาพของครูประถมศึกษา
ที่ต้องการ กรุงเทพมหานคร จงเจริญการพิมพ์
- กระทรวงศึกษาธิการ (2543) “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543” ประกาศ ณ วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2543
- _____. (2545) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____. (ม.ป.ป.) คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____. (ม.ป.ป.) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ 2546 และ
กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____. (2547) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว
- กุลยา ตันติผลาชีวะ (2532) “การพัฒนารูปแบบการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลเน้นชุมชนสำหรับ
นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ : วิธีการเชิงสมรรถนะ” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณัติบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ (2546) คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติ
บุคคล กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน (2528) ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน
ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
- _____. (2529) ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สามเจริญ
พานิช
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน สำนักนายกรัฐมนตรี (2545) พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
กรุงเทพมหานคร พรึกหวานกราฟฟิค

- เจริญ ขวัญสำราญ (2531) “สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- จันทร์ สังข์สุวรรณ (2538) “การศึกษาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในสถานีอนามัย สังกัด
กระทรวงสาธารณสุข” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณรงค์วิทย์ แสงทอง (2546) *การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ภาคปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร
เอชอาร์ เซ็นเตอร์
- ทรง รongคำ (2540) “สมรรถภาพมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับนักออกแบบระบบการศึกษา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เทียน ทองแก้ว (2545) “ภาวะผู้นำ : สมรรถนะหลักของผู้บริหารในยุคปฏิรูป” *วารสารวิชาการ*
59 (9 กันยายน): 35
- ธร สุนทรายุทธ (2535) *การบริหารและทฤษฎีการบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์เนติกุลการพิมพ์
- ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และคนอื่นๆ (2530) *การบริหารและการนิเทศการศึกษา* สงขลา
เทมการพิมพ์
- นโยบายและแผน กอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) *แนวทางการ
ดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- นิพนธ์ กินาวงศ์ (2536) *หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา*
พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พิมพ์ฉนเศ
- นิภาพร ทิวถนอม (2537) *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย* กรุงเทพมหานคร โอ.เอส.พริ้นติ้ง.เฮาส์
- บรรจง ชูสกุลชาติ (2527) *ปัญหาการศึกษา ประมวลคำบรรยายและอภิปรายการประชุมสัมมนา
นักวิชาการศึกษากฎมภาค ปี 2527* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- บุญชม ศรีสะอาด (2535) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- บุญมา กัมปนาทพงษ์ (2532) “การศึกษาหาคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ”
วิทยานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ประกอบ ชมจันทร์ (2540) “สมรรถภาพทางการบริหารกับบทบาทการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก” วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

ประชุม รอดประเสริฐ (2528) *การบริหารบุคลากรทางการศึกษา* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) *การบริหารงานวิชาการ* กรุงเทพมหานคร สหมิตรออฟเซต

พนัส หันนาคินทร์ (2521) *การศึกษาของไทย* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

_____. (2524) *หลักการบริหารโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

_____. (2528) *หลักการบริหารโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

_____. (2529) *หลักการบริหารโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

พนารัตน์ วิสวเทพนิมิตร (2540) *ศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์*
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิเชษฐ์ ศรีหนารถ (2543) “การศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พรนพ พุกกะพันธ์ (2544) *ภาวะผู้นำและการจูงใจ* กรุงเทพมหานคร จามจุรีโปรดักท์

พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง (2547) *เอกสารประกอบการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีอาชีพ*
จัดโดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 2547 (อัดสำเนา)

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ (2546) “กระบวนการจัดการศึกษาในยุค
โลกาภิวัตน์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาบริบททางการบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 12
หน้า 40 – 41 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ภิญโญ สาธร (2516) *หลักการบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

ราชบัณฑิตยสถาน (2526) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525* พิมพ์ครั้งที่ 2

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์

วัฒนา วัฒนพงศ์ BSC และ KPI. (2546) *เพื่อการเจริญเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืน*

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แปซิฟิก

วิจิตร วรุตบางกู และสุพิชญา ชีระกุล (2523) “การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา

เบื้องต้น กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหาร

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วิชากร กรม กระทรวงศึกษาธิการ (2546) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ

กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

วิรัตน์ ศิริบุรณ (2518) “การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา

ในเขตการศึกษา 11” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ

โรฒ ประสานมิตร

ศิริ เจริญวัย (2532) “การศึกษาสมรรถภาพทางการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยครู” ปรินญาณิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สนอง เครือมาก (2533) คู่มือปฏิบัติการ สปจ., สปอ.,/ก., โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ เรียนดี

สุกัญญา รัชมิธรรมโชติ (2546) “COMPETENCY สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ” เอกสาร

ประกอบการอบรม (อัดสำเนา)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2542) กฎหมายแพ่ง 1 (ฉบับปรับปรุง) พิมพ์ครั้งที่ 6 นนทบุรี

สุทัศน์ อนุพนธ์ (2542) “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของกรรมการ

โรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา

11” ม.ป.ท.

สุปรณิษ อุดมเพ็ญ (2546) “สมรรถภาพการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ตามทฤษฎีของกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน” ม.ป.ท.

สุรพันธ์ ยนต์ทอง (2526) การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร

ทิพย์อักษร

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2522) พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พิมพ์เณศ

สมบุรณ์ พรรณาภพ (2531) หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน กรุงเทพมหานคร บรรณาภิ

สำนักงานข้าราชการพลเรือน (ม.ป.ป.) “ข้าราชการในอนาคต” เอกสารศูนย์สรรหาและเลือกสรร

(อัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) “สมรรถนะผู้บริหาร” สารปฏิรูป

การศึกษา 2, 3 (กันยายน) หน้า 7

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2542) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) รายงานการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การ
ดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มุมมองของนักการศึกษา จัดโดยสำนัก
ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน วันที่ 20 สิงหาคม 2546

อภิรมย์ ฌ นคร (2521) หลักการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
รามคำแหง

อุมพร บุญญาวิโรจน์ (2538) “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลในทัศนะ
ของผู้บริหารเทศบาล ผู้ปกครอง และครู โรงเรียนเทศบาลในเขตการศึกษา 2”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. นายอโณทัย สุภกะ
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (บริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
2. นายจักรพรรดิ จิตมณี
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย)
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
3. นางสิร์รานี วสุภัทร
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (นิเทศการศึกษาและหลักสูตรการสอน)
ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญ เขตพื้นที่การศึกษาลิขัณฑ์บุรี
4. นายณรงค์ โสภา
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (บริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียนวัดแจ้ง อำเภออินทร์บุรี
จังหวัดสิงห์บุรี)
5. นายปริญญา พวงนาคดา
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (บริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ เขตพื้นที่การศึกษาลิขัณฑ์บุรี

ที่ ศธ 0522.16 / 260

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 เมษายน 2548

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวศิริราณี วสุภัทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางพัชรมณ เทียนศรี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์)

รักษาราชการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-503-2870

โทรสาร 02-503-3566-7

ที่ ศธ 0522.16 / 260

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 เมษายน 2548

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายจักรพรรดิ จิตมณี

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางพัชรมณ เทียนศรี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์)

รักษาราชการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-503-2870

โทรสาร 02-503-3566-7

ที่ ศธ 0522.16 / ๒๕๐

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 เมษายน 2548

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายปริญญา พวงนาคดา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางพัชรมณ เทียนศรี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์)

รักษาราชการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-503-2870

โทรสาร 02-503-3566-7

ที่ ศธ 0522.16 / 260

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 เมษายน 2548

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายณรงค์ โสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางพัชรมณ เทียนศรี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์)

รักษาราชการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-503-2870

โทรสาร 02-503-3566-7

ที่ ศธ 0522.16 / ๒๕๐

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 เมษายน 2548

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอโณทัย สุภภะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางพัชรมณ เทียนศรี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์)

รักษาราชการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-503-2870

โทรสาร 02-503-3566-7

ที่ ศธ 0522.16 / 261

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 เมษายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

เนื่องด้วย นางพัชรมณ เทียนศรี นักศึกษาบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิตบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยทดลองใช้เครื่องมือกับท่านผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครูผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์)

รักษาราชการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-503-2870

โทรสาร 02-503-3567

ที่ ศธ 04157/ 1422

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
ถนนสิงห์บุรี – อ่างทอง สท 16000

8 เมษายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน 3 ชุด

ด้วย บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ขอความอนุเคราะห์ในการอนุญาตให้นักศึกษา เทียนศรี นิสิตปริญญาโท แผนกวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิสิตบุคคลเขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี โดยเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือครู ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังรายละเอียดในแบบสอบถาม ที่แนบมานี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ได้พิจารณาแล้ว เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ม การศึกษา ค้นคว้าวิจัยอย่างกว้างขวาง เห็นควรให้ความอนุเคราะห์นิตินในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางมณฑิรา ชวนวงศ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

กลุ่มอำนวยการ

โทร 0-3551-1417 ต่อ 103

โทรสาร 0-3651-1989

ที่ ศธ 0522.16 / 262

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 เมษายน 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

เนื่องด้วย นางพัชรมณ เทียนศรี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิสิตบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 140 แห่ง โดยเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครูที่ปฏิบัติหน้าที่แทน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตาม วัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์)

รักษาราชการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 02-503-2870

โทรสาร 02-503-3567

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล
เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

ก. ด้านการบริหารงานวิชาการ

ข. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ค. ด้านการบริหารงานบุคคล

ง. ด้านการบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นการเสนอแนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่อยู่หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

- ผู้บริหาร โรงเรียน
- ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน
- ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

**ตอนที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะ
นิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี**

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความรายการสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องระดับการมีสมรรถนะที่ตรงกับความเห็นของท่าน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสมรรถนะในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสมรรถนะในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสมรรถนะในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสมรรถนะในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสมรรถนะในระดับน้อยที่สุด

สมรรถนะ หมายถึง การใช้ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ
ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การใช้ความรู้ เจตคติ ทฤษฎีทางการ
บริหาร ความเข้าใจ และมวลประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นแบบแผนในการปฏิบัติงาน อันจะช่วยให้
การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	สมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับสมรรถนะ				
		5	4	3	2	1
0	นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร					

จากตัวอย่างนี้แสดงว่ามีสมรรถนะในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินหลักสูตร
การใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

ข้อที่	สมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับสมรรถนะ				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการบริหารงานวิชาการ การใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยถูกต้อง เป็นปัจจุบัน					
2	การศึกษาวิเคราะห์ วิจัย แสวงหา และพัฒนามาตรฐานการศึกษา และนวัตกรรมการบริหารให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง					
3	การวางแผนปฏิบัติด้านวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ					
4	การปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้ตามแผนงานที่ กำหนดไว้					
5	การส่งเสริมการศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอน และกระบวนการเรียนรู้					
6	การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานวิชาการที่เป็นประโยชน์					
7	การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและงานมาตรฐาน สถานศึกษา					
8	การเป็นผู้นำทางด้านวิชาการที่ก้าวหน้าและทันสมัย					
9	การจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาได้สอดคล้องกับ นโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น					
10	การแสวงหาความรู้โดยใช้วิทยาการสมัยใหม่ เช่น Internet					
11	การกำหนดรูปแบบและดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ					
12	การพัฒนาระบบสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้					
13	การทำวิจัยและใช้ผลการวิจัยไปพัฒนางานทางการศึกษา					
14	การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
15	การสรุปผลการดำเนินงานและสามารถนำข้อมูลสารสนเทศมา พัฒนางานให้มีคุณภาพ					

ข้อที่	สมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับสมรรถนะ				
		5	4	3	2	1
16	ด้านการบริหารงบประมาณ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาและ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณอย่างมีระบบ					
17	การจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน โครงการของ สถานศึกษา					
18	การจัดสรรงบประมาณสู่หน่วยงานภายในสถานศึกษา โดยใช้ ข้อมูลที่ต้องเป็นปัจจุบัน					
19	การใช้และการเบิกจ่ายงบประมาณต่าง ๆ เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ					
20	การระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนางานการศึกษา ภายในสถานศึกษา					
21	การวางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับ หน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน					
22	การบริหารงานการเงินเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่ กระทรวงการคลังกำหนด					
23	การจัดทำเอกสารทางการเงินอย่างถูกต้องโปร่งใสเป็นปัจจุบัน					
24	การจัดการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน					
25	การบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ต่าง ๆ เป็นไปตามระเบียบและ กฎหมายกำหนด					
26	การมีความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบทางการเงิน การคลัง					
27	การบริหารเงินนอกงบประมาณอย่างถูกต้องโปร่งใส					
28	การบริหารเงินรายได้แผ่นดินได้ถูกต้องตามระเบียบ					
29	การแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบภายในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม					
30	การพัฒนาระบบการเงิน การคลัง ให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ					

ข้อที่	สมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับสมรรถนะ				
		5	4	3	2	1
31	ด้านการบริหารงานบุคคล การกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคล และวางแผนกำหนด อัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เหมาะสมกับ ปริมาณงานตามโครงสร้างของสถานศึกษา					
32	การสรรหาบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย และโอนข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม					
33	การพิจารณาความดีความชอบ มีความเที่ยงธรรม					
34	การส่งเสริมสนับสนุนเชิดชู ยกย่องและสร้างขวัญกำลังใจแก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา					
35	การส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามี ความก้าวหน้าในวิชาชีพ					
36	การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์					
37	การจัดทำมาตรฐานคุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและเกณฑ์ การประเมินผลงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา					
38	การส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบและ จรรยาบรรณที่พึงประสงค์ของครูและบุคลากรทางการศึกษา					
39	การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน					
40	การเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอุทธรณ์ ร้องทุกข์หรือร้องเรียนได้ตามหลักธรรมาภิบาล					
41	การจัดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าปฏิบัติงานให้ตรง กับคุณวุฒิ และความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล					
42	การสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างเหมาะสม					
43	การกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน					
44	การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ได้ตามสภาพจริง					
45	การนำผลการประเมินคุณภาพข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนาในปีต่อไป					

ข้อที่	สมรรถนะการบริหารจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับสมรรถนะ				
		5	4	3	2	1
46	ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารงานธุรการอย่างเป็นระบบ มีความรวดเร็วทันตามกำหนด					
47	การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานธุรการอย่างมีมาตรฐาน					
48	การดำเนินงานโครงการตามนโยบายของหน่วยงานบังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
49	การจัดระบบการบริหารงานและพัฒนาสถานศึกษาอย่างเหมาะสม					
50	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ครุภัณฑ์ที่จำเป็นและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน					
51	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา					
52	การควบคุม กำกับ ติดตามงานของหน่วยงานภายในสถานศึกษา					
53	การพัฒนาระบบการบริการด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ต่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					
54	การวางแผนประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับโอกาส					
55	การประสานงานและเผยแพร่ข้อมูลกับองค์กรภายนอกเพื่อแสวงหาความร่วมมือในการสนับสนุนงานการศึกษา					
56	การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาโดยใช้สื่ออย่างหลากหลาย					
57	การจัดระบบการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้เกิดความคล่องตัว					
58	การจัดระบบและวิธีการสรรหากรรมการและอนุกรรมการในระดับต่าง ๆ อย่างโปร่งใส					
59	การมีส่วนร่วมกับงานพิเศษของส่วนราชการและหน่วยงานอื่น					
60	การนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานของสถานศึกษาทั้งระบบ					

ตอนที่ 3 แนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

ด้านการบริหารงานวิชาการ

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการบริหารงานงบประมาณ

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการบริหารงานบุคคล

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการบริหารทั่วไป

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางพัชรมณ เทียนศรี
วัน เดือน ปีเกิด	26 ธันวาคม 2498
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2548
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
ตำแหน่ง	ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7